

FORSVARET
For alt vi har. Og alt vi er.

ÅRGANG 76 - UTGAVE 3/2023 - HEIMEVERNSBLADET UTGIS AV KOMMUNIKASJONSSEKSJONEN I HEIMEVERNET

HEIMEVERNET

BRIKKENE SOM MÅ PASSE

Når områdesjef Magnus Johnsrud Kaardahl legger sitt puslespill er mennesket den viktigste brikken.

SIDE 28

3489 ulike yrker

SIDE 14

20 av 40 500

SIDE 20

Overlev i strid

SIDE 40

HVORDAN SKAPE ET TETTERE SAMHOLD?

Programmet «Min HV-avdeling» skal bidra til at soldatene skal føle sterkere tilhørighet til samfunnsprosjektet Heimevernet og samhørighet med sine nærmeste soldater.

TEKST: Kommandérsersjant Trond Sakshaug, sjefssersjant HVVS FOTO: Sivert Johan L. Brautaset

I dagens samfunn hvor tempoet er høyt, digitalisering råder og vår oppmerksomhet er spredt i flere retninger, kan det oppleves som at det personlige båndet mellom individer er svekket sammenlignet med tidligere. Dette er et fenomen vi også kjenner igjen i Heimevernet som organisasjon og det er noe vi ønsker å gjøre noe med.

Hvordan sørger vi for at hver enkelt av oss ikke bare er ett tall, men en essensiell brikke i vår kollektive innsats?

Sjef Heimevernet har besluttet å etablere programmet «Min HV-avdeling», som skal bidra til å bygge og opprettholde en god og sunn avdelingskultur basert på de verdiene vi har og den egenarten som råder i HV. Hovedhensikten er at hver enkelt av de 40 500 soldatene i Heimevernet skal føle sterkere tilhørighet til samfunnsprosjektet Heimevernet og samhørighet med sine nærmeste soldater. Heimevernets våpenskole (HVVS) har fått oppdraget med å utvikle dette programmet og implementere det i hele Heimevernet i løpet av 2024.

Selv om dette programmet er under utvikling, er intensjonen klar: å fremme et trygt og åpent miljø i avdelingen der enhver soldat kan trives, vokse og yte sitt beste. Tilsvarende programmer kjøres nå i andre forsvarsgrener både overfor sine vernepliktige og fast tilsatte. Heimevernet har dog betydelige særtrekk som krever tilpassing av programmet, men samtidig har vi et fortrinn siden programmene bygges i stor grad på verktøy vi i Heimevernet allerede har anvendt i mange år. Styrt gruppeetablering hvor man blir bedre

kjent med hverandre og etablerer felles kjøreregler samt programmert refleksjon, er begge uunnværlige verktøy på Heimevernets våpenskole og disse verktøyene har like bra effekt i en avdeling som på et kurs.

Implementering av et kulturutviklingsprogram i hele Heimevernet byr selvfølgelig på sine utfordringer. Tidskonkurranse vil utvilsomt være en av dem. For vår del på våpenskolen handler det om å utvikle et program som gir høy opplevd merverdi for alle og som lett kan brukes uten behov for støtte.

Samtidig tror jeg hovednøkkelen koker ned til lederskap. Ledere på alle nivåer må gå foran som gode eksempler med å legge til rette for programmet, motivere, følge opp gjennomføring og ikke minst selv gjennomføre programmet, igjen og igjen, for dette er en kontinuerlig prosess.

Det vil nok være like utfordrende å måle graden av suksess med programmet fra sentralt hold, men gjøres dette riktig, skal det være merkbart for den enkelte. Du vil merke det i omgangsformen i din avdeling, den enkeltes interesse i hvordan det går med hverandre og avdelingens felles evne til å ta tak i ting vi ikke synes er greit, for å få det til å fungere.

Til slutt; husk: Du er ikke bare «1 av 40 500». Du er en avgjørende brikke i vårt kollektive forsvar. Ditt bidrag, enten det er å holde deg selv og din utrustning klar, delta på treninger, utdanne deg, vise interesse for dine medsoldater eller adressere utfordringer – alt dette gjør en forskjell.

Frode Ommundsen
Sjef Heimevernet

Kjære HV-soldater

Et nytt år går mot slutten og vi forbereder oss til oppdragsløsning, samvirke, trening og øving i året som kommer. Årlig trening, øving og kurs er pulsslågene i Heimevernet. Det er da vi møtes for å spise ferdighetene, fylle opp og utveksle kompetanse og ikke minst pleie samhold og nettverk. 2023 har vært et år med høy aktivitet i hele vår struktur.

Verden er blitt mer usikker enn på lenge. Etter snart to år med krig i Europa blusser en av de lengst varende konflikter i Midtøsten opp igjen. Nordområdene er igjen i stormaktenes interesseområde og Russland er blitt en mer uforutsigbar nabo. Trusselbildet er mer sammensatt og uforutsigbart enn noen gang. Det er i denne virkeligheten vi heimevernssoldater skal løse våre oppdrag, og det er jeg trygg på at vi vil lykkes med.

Vår fremste prioritet i 2024 er støtten til Ukraina. Jeg er svært stolt av det arbeidet som gjøres for å trene opp ukrainske soldater i Storbritannia og i Trøndelag. Heimevernet besitter en formidabel kompetanse som vi evner å nyttiggjøre til støtte for Ukraina. Innsatsen høster lovord nasjonalt og blant våre allierte og vi vil i 2024 utdanne nærmere 4000 ukrainske soldater. Dessverre er det ingen utsikter til at denne støtten blir mindre etterspurt i tiden som kommer. Den ukrainske frihetskampen fortsetter, men med en høy pris.

I dette nummeret av Heimevernsbladet ser vi på alle de brikkene som skal til for at våre heimevernsavdelinger skal kunne fungere. De viktigste brikkene er mennesker – deg og meg. Soldater er mennesker og mennesker må tas vare på hele tiden. Det er slik vi sammen bygger stridsmoral, vår evne og vilje til å løse oppdrag under de vanskeligste forhold. Gjennom media har mange av dere vært vitne til at vi ikke

alltid evner å ta vare på hverandre i Forsvaret. Jeg har også sett resultatene av informasjons- og trivselsundersøkelsen som over 11000 av dere svarte på forrige vinter. Heimevernsskolen har fått i oppdrag å implementere programmet «Min HV-avdeling» i vår virksomhet. Sammen skal vi sørge for å opprettholde en avdelingskultur som preges av trygghet og åpenhet slik at vi alle får ytt vårt beste som soldater og mennesker.

Heimevernet står støttet på en grunnmur av lokal forsvarsvilje. Heimevernssoldaten kjennetegnes ved sin sivile kompetanse, lokalkunnskap og nettverk. Vi har alltid vært litt uformelle i vår omgangstone og kanskje litt u-militær i vår arbeidsform. Personlig initiativ og frivillig innsats er bærebjelker for vår virksomhet. Alt dette er det vi kaller «Heimevernets egenart» og denne er fortsatt en vesentlig del av vår styrke. Det er vår egenart som gjør Heimevernet til en meget relevant, troverdig og kostnadseffektiv nasjonal beredskapsorganisasjon. Vi skal bevare vår egenart i videreutviklingen av Heimevernet.

I skrivende stund gjør vi de siste forberedelser til 6. desember hvor vi markerer Heimevernets årssdag med en landsomfattende kampanje – uniform på jobben dagen. Det er en dag jeg håper dere alle stopper opp og kjenner litt på stolthet over å være del av en så fantastisk organisasjon som Heimevernet.

Heimevernet går nå inn i et nytt år mer relevant enn på lenge. Heimevernet er en viktig og relevant beredskapsaktør som blir kallet på når samfunnet har behov. Men først og fremst vil hele Heimevernet trene og øve på vår primære funksjon som soldater i Norges territorielle styrker.

Jeg ønsker dere en riktig god jul og et godt nytt år.

REDAKSJONEN

Ansvarlig redaktør:

Brigader Morten Eggen, NK/stabssjef HV

Redaktør:

Rådgiver Siv Iren Brænd

Grafisk design:

Tore Ellingsen og Helene Sofie Thorkildsen

PRESSE OG INFORMASJON I HEIMEVERNET

Kommunikasjonssjef HV:

Oberstløytnant Per Gunnar Grosberghaugen

Combat media team 1:

Seniorkonsulent Tore Ellingsen

Spesialist Karen Gjetrang

Combat media team 2:

Kaptein Rune Haarstad

Spesialist Kristian Kapelrud

Combat media team 3:

Kvartermester Ingvild Ekrol

Spesialist Helene Sofie Thorkildsen

Media- og kommunikasjonssoldat:

Flysoldat Iben Støldal

Flysoldat Tor-Magnus Øverås

Ledende flysoldat Theodor Lundby Eilertsen

TIPS OSS

Siv Iren Brænd

Telefon: 40028135

Epost: sbrand@mil.no

Heimevernsbladet

Postboks 393 Terningmoen

2403 Elverum

forsvaret.no/hv

TRYKK

Aksell AS

Bladet ble sendt til trykk 1. desember 2023

OPPLAG

46700

FORSIDEN

Magnus Jonsrud Kaardahl er områdesjef for stabsområdet i Oslofjord heimevernsdistrikt 01. Han er glødende engasjert i Heimevernets «ve og vel». Derfor er han opptatt av så mangt i denne organisasjonen, materiell er selvsagt viktig, men for områdesjefen står det enkelte menneske i sentrum.

Foto: Helene Sofie Thorkildsen

FØLG OSS PÅ

Hvem er du av 40 500? Dette spørsmålet er stilt til 20 av Heimevernets soldater og på disse sidene får du et lite innblikk i hvem folkene i Heimevernet er, hva de er opptatt av og hvilken kompetanse de tar med seg inn i organisasjonen.

20

Lagføreren er den av Heimevernets ledere som står nærmest når hendelser og kriser oppstår og må løses. – Det er ofte lagføreren sin evne til å velge riktig handling som skiller mellom en førsteplass og ingen-ting, forklarer sjefssersjanten i HV.

38

Skal soldater fungere effektivt i strid må de være i stand til å bekjempe en motstander uten selv å bli bekjempet. Heimevernsbladet presenterer deler av Digital soldatutdanning som kan brukes som repetisjon av en del grunnleggende soldatferdigheter.

40

28

«Ta initiativ! Ikke vær redd for å gjøre feil. Gjør alltid det beste ut av de ressurser og den tid vi har til rådighet.» Denne setningen «unnslipper» ingen i Oslofjord stabsområde, ettersom den inngår som en av flere teser i områdesjef Magnus Jonsrud Kaardahl kommandofilosofi, som avdelingen skal være kjent med og ha en felles forståelse av, for å kunne dra i samme retning. Her uttrykker sjefen sine forventninger til samtlige soldater, befal og offiserer. Både for å fortelle dem om det han forventer av den enkelte og hva HV-området skal forvente av ham.

André Karseth jobber med personlig bekledning og utrustning (PBU) i Heimevernsstabens logistikkseksjon. Han forsikrer at Heimevernet er klar over de utfordringene mange opplever og at det jobbes med å løse dem. Han svarer på de meste stilte spørsmålene.

50

INNHold

02 NYTT I HV

«Min HV-avdeling»

04 LEDER

Sjef Heimevernets ord

08 AKTUELT

Stort og smått fra HV-Norge

12 PUSLESPILLET

De viktige brikkene

14 ET HAV AV KOMPETANSE

3489 yrkesgrupper i HV

16 SAMLER TROPPE

Ulik kompetanse

20 BLI KJENT MED SOLDATENE

20 av 40 500

34 HEIMEVERNETS OPPGAVER

Territorielle operasjoner

36 HEIMEVERNETS MANGE DELER

Områdestab, stabstropp og geværtropp

38 LAGFØREREN NÅR DET SMELLER

Store, men overkommelige krav

40 OVERLEV I STRID

Avgjørende soldatferdigheter

50 UTSTYR

Status

52 KURS I HEIMEVERNET

Gode ledere

56 FORSVARSVILJE I BLODET

Lånte ut huset til HV

58 NABOER I GRØNT

Uniform på jobben-dagen

NORDIC RESPONSE 2024

TEKST: Ingvild Ekrol

3. til 14. mars 2024 skal tusenvis av norske og allierte soldater trene sammen på å forsvare Norden.

Øvelsen er en utvidelse av Cold Response, som har funnet sted i Nord-Norge annet hvert år. Etter NATO-utvidelsen med Finland, og etter hvert Sverige, utvides øvelsen til Nordic Response. Det er per nå 20 000 soldater fra 14 land som skal delta på øvelsen.

Øvelsen viser at NATO har evne og vilje til å forsvare nordisk territorium og vår felles sikkerhet.

Øvelsen vil i hovedsak foregå nord i Norge, Sverige og Finland til lands, i luftrommet og i havområdene utenfor Troms og Finnmark. Både Nord-Hålogaland heimevernsdistrikt 16, Finnmark heimevernsdistrikt 17 og innsatsstyrke Varg fra Agder og Rogaland heimevernsdistrikt 08 skal delta. I Norge strekker øvelsen seg fra Bjerkvik og indre Troms nordøstover til Alta og Midt-Finnmark. Det vil gjennom vinteren være utbredt alliert militær tilstedeværelse i Nord-Norge, i det allierte styrker forbereder seg til øvelsen.

PÅ LAND, I LUFTA OG TIL SJØS

PÅ LAND

20 000+ soldater fra 14 land

PÅ SJØEN

50+ fregatter, ubåter og andre fartøy

I LUFTA

110+ kampfly, helikoptre og andre luftfartøy

NY KOMPENSASJONSMODELL

TEKST: Karen Gjetrang

Forsvarsstaben har foreslått endringer i godtgjøringsmodellen fra januar 2024.

Heimevernet er den største brukeren av godtgjøringsmodellen, som gjelder for alle reservister som tjenestegjør etter forsvarsloven.

– Tjenestepfiktige skal kompenseres for den inntekten de taper når de tjenestegjør hos oss. Slik håper vi at godtgjøringen blir mer rettferdig, forteller oberstløytnant Roald Solholt, som er sjef for personellseksjonen i Heimevernsstaben.

Ordningen kan også føre til at noen tjener mindre på å være inne til tjeneste enn før:

– De som har gode avtaler med sine arbeidsgivere vil kanskje oppleve at de får mindre, men ordningen vil hjelpe dem som i dag taper penger på være inne til tjeneste.

Soldatene vil fortsatt få tillegg basert på hvilken rolle de har i Heimevernet. Forsvarsstaben har foreslått at ny modell trer i kraft fra januar 2024, men avventer beslutning fra Forsvarsdepartementet før den kan implementeres.

Veteran AO Johansen: Eldste stedlige veteran Asbjørn Odd Johansen la ned krans på vegne av Lofoten House of Veterans.

MINNEMARKERING I LOFOTEN

TEKST: Ingvild Ekrol

Markeringen ble holdt på den britiske minnedagen for krigens falne til minne om alliert støtte, ofre og vennskap.

Under et flyangrep 10. mai 1940 ble fem britiske sjømenn drept ved en hemmelig marinebase i Skjelfjord. Britene hadde fått hjelp og støtte fra noen i lokalbefolkningen som måtte flykte til England for å slippe unna okkupantenes hevn.

Til stede ved minnemarkeringen var blant andre Asbjørn Odd Johansen (94), som

selv opplevde okkupasjonen og tjenestegjorde i Tysklandsbrigaden under britisk ledelse etter krigen.

Til stede var også veteraner, ordføreren og major Michael Deveraux fra Royal Marines Commando. Lofoten heimevernsområde 16201 stilte med æresvakt.

– Vi kan ikke glemme tidligere ofre for vår fred og frihet i dag og tro at det ikke kan gjenta seg, sier Håvard Walla fra Lofoten House of Veterans.

Visste du at... Heimevernet har egne nettsider? Sjekk ut forsvaret.no/hv

Heimevernet gir sanitetsopplæring til de ukrainske soldatene. Utdanningen kalles Tactical Combat Casualty Care (TCCC) og skal behandle skader man vet tar liv i krig. Heimevernets instruktører kommer med tilbakemeldinger og tips underveis i casen.

UTDANNER 120 UKRAINERE I MÅNEDEN

TEKST: Rune Haarstad FOTO: Kristian Kapelrud

Heimevernet gir ukrainske soldater fagutdanning i ledelse, sanitet og skarpskyting gjennom operasjon Gungne i regi av Trøndelag heimevernsdistrikt 12. Planen er å fortsette gjennom hele neste år, med mulighet for forlengelse.

Flertallet av instruktørene er fra lokale HV-områder eller innsatsstyrkene. Dette er folk med ulik sivil bakgrunn som utdanner ukrainere, som kommer rett fra fronten og skal tilbake til kampene.

– Utdanningen går etter planen og vi har godt med søkere, forteller kaptein Torbjørn Lundberg, som leder utdanningskompaniet og legger til:
– Vi trenger stadig påfyll av motiverte instruktører.
Neste rekrutteringskampanje er i februar.

Siden høsten 2022 har Heimevernet drevet rekruttutdanning av ukrainske soldater med våre allierte i Storbritannia. På vårparten 2023 startet det også opp i Trøndelag. Dette oppdraget ledes av Trøndelag heimevernsdistrikt 12. Det er besluttet at Norge skal fortsette disse oppdragene i 2024 med mulighet for forlengelse. Styrken på 120 ukrainske soldater roterer etter fem ukers utdanning.

Ellers melder kaptein Lundberg om stor innsats fra dedikerte instruktører. Han vil også takke familien deres som står på og gjør det mulig for instruktørene å løse oppdraget.

Både det norske bidraget i Storbritannia og utdanningen i Trøndelag ledes av sjef Heimevernet.

NYTT OM NAVN

Distriktssjefer:

HV-11: 28. juni ble oberstløytnant Richard Moen ny distriktssjef for Møre og Fjordane heimevernsdistrikt 11.

HV-17: 22. august ble oberstløytnant Tomas Bakke ny distriktssjef for Finnmark heimevernsdistrikt 17.

Sjefssersjant:

HV-08: 28. september ble Ronny Johansen ny sjefssersjant i Agder og Rogaland heimevernsdistrikt 08.

HEIMEVERNETS FORTJENSTMEDALJE:

- Major Otto Christian Løvland fra Trøndelag heimevernsdistrikt 12 ble tildelt medaljen 18. august.
- Generalmajor Shawn Manke fra Minnesota National Guard ble tildelt medaljen 5. februar.

HVEM TILDELES HEIMEVERNETS FORTJENSTMEDALJE?

Påskjønnelser og erkjentligheter kan tildeles enkeltpersoner når de har gjort en innsats utover det pliktige og forventet.

Alle kan foreslå og nominere personer. Forslaget må begrunnes godt og gjerne med eksempler og sendes til nærmeste sjef for påtegning.

Tildeling av Heimevernets fortjenstmedalje og Heimevernets plakett i gull skal behandles i Heimevernets dekorasjonsråd. Påskjønnelser skal primært deles ut av offiserer som fører kommando.

KOMMANDOOVERFØRING TIL HEIMEVERNET

TEKST: Rune Haarstad FOTO: Per Inge Johnsen

Heimevernet har tatt over vakholdet av Forsvarets operative hovedkvarter (FOH).

Generalløytnant Yngve Odlo, sjef Forsvarets operative hovedkvarter, overførte onsdag 4. oktober kommandoen for vakt- og sikringsstyrken ved FOH til Heimevernet. Nå blir dette en daglig operasjon ledet av Sør-Hålogaland heimevernsdistrikt 14 som teigeier i Bodø-regionen.

– Dette gjør vi for å bli enda bedre på å sikre verdiene våre. Da tenker jeg primært på de tre garnisonene våre, uttaler generalløytnant Odlo.

– Vi får kompetanse fra personell som har dette som primærfokus. Det å få inn Heimevernet, som har dette som ett av sine hovedoppdrag, er for oss som operativt hovedkvarter helt avgjørende.

Nå blir HV enda mer synlig i Bodø med

Fra venstre: Sjef for Sør-Hålogaland heimevernsdistrikt 14 Finn Ola Helleberg, sjef for Kompani Bodø Petter Syversen og sjef for Heimevernet Frode Ommundsen.

HV-14-merket synlig på armen på vakt- og sikringskompaniet.

– For Heimevernet betyr dette at vi kan se enda mer helhetlig på det vi gjør i Bodø, at vi får et enda tydeligere avtrykk i Bodø og at vakt- og sikringsprofesjonen blir ytterligere forsterket i betydning, fremhever sjef for Heimevernet generalmajor Frode Ommundsen.

STATUS OPERASJON INTERFLEX

TEKST: Ingvild Ekrol

I 2023 har Heimevernet utdannet om lag 3300 ukrainske soldater. Omtrent 2600 av disse har fått opplæring i England av norske heimevernssoldater.

Operasjon Interflex fortsetter inn i 2024.

Heimevernet har i 2023 stilt 390 instruktører i utdanningen av ukrainske soldater i grunnleggende infanteridiscipliner. Treningen øker soldatenes overlevelsesevne og stridseffekt betydelig. Neste år skal 500 norske instruktører til England for å fortsette opptreningen.

De norske instruktørene består av cirka en fjerdedel stadig tjenestegjørende og cirka en tre fjerdedel reservister fra hoved-

sakelig Heimevernets styrkestruktur. De norske instruktørene speiler dermed de ukrainske soldatene i alder, livserfaring og yrkesbakgrunn. Heimevernet er godt egnet til dette oppdraget.

Neste søknadsrunde, for kontingent åtte, vil bli publisert i februar 2024. Oppsetning gjennomføres i august og kontingenten deplojerer til Storbritannia i september. Søknadsrunden til kontingent ni planlegges i mai 2024 med oppsetning i desember og deployering i januar 2025. Scan QR-kode for å lese mer

FINNMARKS BÆREBJELKE

TEKST: Iben Støldal

Innsatsstyrken Ida & Lyra er ansvarlig for et krevende geografisk område, nå trenger de enda flere soldater.

Som en del av Finnmark landforsvar er oppgaven til innsatsstyrken avgjørende for sikkerheten og forsvaret av nordområdene. Nå er det en satsning på nordområdene generelt og på Finnmark spesielt. Med dagens sikkerhetspolitiske situasjon er det viktig med tydelig avtrykk i Finnmark fra Forsvarets side.

Likevel har Heimevernets nordligste innsatsstyrke til tider utfordring med rekruttering av soldater. Det er mange som flytter fra Finnmark, og i innsatsstyrken er det en del som går av på grunn av alder.

– Alle som har gjennomført førstegangstjeneste kan søke seg til innsatsstyrken, sier major Eivind Kvernmo, sjef for innsatsstyrke Ida & Lyra.

Kvernmo forteller at de er på utkikk etter folk med relevant bakgrunn utover førstegangstjeneste, både fra det sivile og det militære, men det er ikke et krav for å søke. Han påpeker at det viktigste er at soldatene har lyst og vilje til å være med.

– Vi verdsetter en soldat som har viljen og evnen til å delta på trening og øving, fremfor en med mer relevant militær bakgrunn, men som mangler motivasjon, legger Kvernmo til.

Line Kvalsvik (28) søkte seg til innsatsstyrken for noen år siden og angrer ikke. Hun ble kjent med flere medsoldater da hun flyttet til Alta og stortrives med å være en del av styrken. Hun forteller at Finnmark er et spennende område å trene i, men også krevende.

– Vi har et ganske stort og krevende område å virke i. Det gjør det litt ekstra spesielt å være en del av innsatsstyrken i Finnmark, avslutter Line Kvalsvik.

Visste du at... Heimevernet trenger instruktører for å lære opp ukrainske soldater. Sjekk ut forsvaret.no/hv

FRA ASKE TIL OLJE

TEKST OG FOTO: Tore Ellingsen

Nå har også Heimevernet i Agder og Rogaland fått sin historie skrevet.

Mange HV-distrikt fikk historiene sine skrevet i forbindelse med 50-årsmarkeringen til HV på 90-tallet. Det ble ikke gjort for Agder eller Rogaland HV-distrikt. I forbindelsen med sammenslåingen i 2009 startet ideen med å sikre historien til distriktene. Det tok tid å få arbeidet i gang, men i 2018 startet Asgeir Ueland og Nils Helge Amdal bokprosjektet.

– Boken er skrevet for de titusenvis av soldatene som har tjenestegjort i de to distriktene. Men også for å gi de uten erfaring fra HV innblikk i historien og hva

distriktene har hatt å bety for forsvaret av landsdelen, forteller Nils Helge Omdal.

Boken har fått mange gode tilbakemeldinger, spesielt med tanke på at historien er skrevet i en fortellende stil. Det som gav mest inntrykk å lese for forfatteren selv, var all den håndskrevne personlige korskpondansen som lå i arkivene fra den tidligste tiden når HV ble etablert.

– Dokumentene vitnet om dedikerte enkeltpersoner som ofret mye for å få HV på beina drevet av tanken om «aldri mer 9. april» og erfaringer fra krigstiden, erindrer Omdal.

NÅR IRRITASJON BLIR TIL REFLEKSJON: JEG TREKKER DET TILBAKE. HUSFARFERIE.

TEKST: Renate K. Søvik

Heimevernsovelse. Så kjipt, der kom innkallelsen. Passer så dårlig!

Det virker som om de planlegger ut ifra verst mulig tidspunkt for meg. Ungene er syke, og jeg er syk. Orker ikke! «Kan ikke du be om fri da, de må jo skjønnere at du ikke kan la meg stå med alt mens du er ute i skogen og slapper av, tøyser, fjaser og leker krig.»

Bortsett fra...de leker jo ikke krig. De forbereder seg på å være i stand til og være klar for et angrep. De øver på å forsvare, beskytte og redde ditt og barna dine sine liv. Ikke minst øver de på å ha best mulig forutsetning for ikke å miste sitt eget liv. Krig kommer uavhengig av hvilke planer mennesker har. Krig tar ikke hensyn, skjermer og justerer seg ikke ut ifra individer sitt behov. Se på din kjæres øvelse som også DIN øvelse. For blir det krig, da må

han ut og hjelpe til. Og DU MÅ klare alt selv.

Han kan ikke komme hjem og har han ikke øvd godt nok, da er det ikke sikkert han noen gang kommer hjem....så da står du der. Alene. Alene, ikke i 4 dager, 4 uker, men måneder og år. Ewig. Og sannheten er at om ikke alle menn og kvinner som skal forsvare oss er der de SKAL være hvis det blir krig, hvem beskytter oss da?

Hadde du godttatt og forstått at de som skulle passe på deg og dine barn ikke var der, fordi det er influensaseson og soldatene måtte være hjemme med sine syke koner og barn. Slik at dere ble tatt til fange, skadet, voldtatt og drept?

Jeg forstår det er tungt, slitsomt og kan virke urettferdig. Ting blir ikke gjort som planlagt, og barna blir litt forsømt. Huset

er kaos og det er støv «overalt». Du føler du ikke leverer som forventet.

Vel, DIN kjære er der han skal og gjør det han må. Det er slett ikke sikkert han føler at han burde vært der han heller, fordi han trengs i hverdagen. Men ikke få han til å føle seg mer dritt av den grunn, for dette er også DIN øvelse.

Blir vi angrepet, så blir du alene. Øv deg på det. Øv deg på å klare det du må, så kan du det. For det er slik i krig, for ingen hensyn kan eller blir tatt. Jobben må gjøres, og det av mennesker som kan. Som vet hvor de skal være, hva som må gjøres og hvordan det best gjøres. Med støtte, tillit og kompetanse. Og det er viktig at de vet at de hjemme klarer seg selv, og at du klarer å være hjemme med barna alene. Slik at de kan fokusere på å være sitt beste der de er, for alt vi har. Og alt vi er.

PUSLESPILLET HV-SOLDATEN

Det er mange brikker som skal legges og passe sammen for at Heimevernet skal kunne utføre oppdragene sine.

TEKST: Siv Iren Brænd FOTO: Samuel Andersen

I denne utgaven av Heimevernsbladet har vi sett på noen av brikkene som må til for at du som heimevernssoldat skal kunne utføre dine oppgaver. Du må ha kunnskap, vilje, evne, trening og utstyr.

Vi starter med deg og den unike kompetansen du og dine 40 499 medsoldater har. Se for deg at det vi øver på blir realitet, hvem vil du ha ved din side?

Kanskje en av de 3148 som jobber som ingeniører og en av Heimevernets 243 leger, i tillegg vil du kanskje ha med deg en tryllekunstner for å lette opp stemningen da dere ikke er i kamp?

Heimevernet har over 3489 ulike yrkesgrupper. Kombinert med militær utdanning og øving gir det en unik kompetanse som utvilsomt vil bli brukt i oppdragsløsning og mot en motstander.

Hvem du har som områdesjef og hvilken ledelsesfilosofi hun eller han har, betyr mye for deg og din rolle. For områdesjef Magnus Jonsrud Kaardahl står det enkelte menneske i sentrum. Hans klare oppfordring er at alle hans soldater må ta initiativ, ikke være redde for å gjøre feil og alltid gjøre det beste ut av de ressurser og den tid de har tilgjengelig.

I Heimevernsbladet får du også en kort innføring i Heimevernets viktigste oppdrag og hva som kreves av deg. I tillegg kan du lese om de ulike funksjonene i området ditt og hva de har ansvar for.

Grunnleggende soldatferdigheter er avgjørende for at du som HV-soldat klarer deg gjennom kampen. En annen viktig brikke er gode ledere. Heimevernet trenger stadig flere lagførere, troppssjefer og sersjanter. Kanskje er det deg?

ET HAV AV KOMPETANSE

Nettopp din kompetanse kan utgjøre store forskjeller både på øvelse, trening, kurs, skarpe operasjoner og i en krigssituasjon.

TEKST: Karen Gjetrang og John Are Karoliussen

Noe av det som skiller heimevernssoldaten mest fra en yrkessoldat er den sivile kompetansen. Erfaringene en heimevernssoldat har tilegnet seg utenfor

tjenesten er verdifull og viktig for Heimevernet. For eksempel er 75 heimevernssoldater betongarbeidere sivilt.

Ikke bare er Heimevernet

overalt – alltid. Vi har også kompetanse fra de aller fleste yrkesgrupper i landet. Ikke undervurder hvor viktig dine erfaringer kan være for Heimevernet.

2061

soldater i Heimevernet jobber som bygge- og anleggsarbeidere.

422 AV 40 500

HV-soldater jobber i barnehage.

21 heimevernssoldater jobber til daglig som bakere.

27 er pizzabakere.

8 jobber som konditor.

131

av soldatene i Heimevernet jobber som journalister når de er sivile.

Det er **21** veterinærer i Norge som også er heimevernssoldater.

1985

av heimevernssoldatene i Norge har kontoryrker.

108

HV-soldater jobber innen gartneryrket.

Får du napp?

116

HV-soldater jobber innen fangst og fiske.

8

heimevernssoldater jobber til vanlig som bibliotekarer.

I vann som i luften:

63

av Heimevernets soldater jobber som piloter, og

32

som dykkere.

382 jobber i brannvesenet

891 heimevernssoldater jobber innen jordbruk

116 heimevernssoldater jobber til daglig som arkitekter

3148 jobber som ingeniører

393 jobber som rørleggere, 46 av disse er lærlinger

761 heimevernssoldater er elektrikere

648 jobber som mekanikere, 6 av disse er flymekanikere

971 jobber som tømrere

1080 jobber som lærere, av disse er 93 kjørelærere og 1 ridelærer

243 jobber som leger

25 tannleger

340 personer jobber som regnskapsførere, 1 er matematiker

120 heimevernssoldater jobber ellers som altnullmann

1 person jobber som karttegner, mens 33 personer jobber med kart og oppmåling

38 heimevernssoldater jobber som jegere

97 jobber i politiet

1167 jobber som sykepleiere

Simsalabim!

1 SOLDAT

i Heimevernet jobber som tryllekunstner.

2 jobber med å brygge øl.

Takk for maten: I Heimevernet er det

171

soldater jobber som kokker.

10

av Norges heimevernssoldater jobber som frisører.

4

av dem er lærlinger.

ULIK KOMPETANSE SAMLER TROPPE

Plutselig smeller en sivil bil inn i det militære kjøretøyet. I samme øyeblikk går troppssjefen rett inn i lederrollen på skadestedet.

TEKST: Tore Ellingsen FOTO: Theodor Eilertsen

Erlend Grimseid (42)

Militær bakgrunn:

Sanitetsassistent

Kurs i HV:

Lagførerkurs gevær og relé

Stilling i HV:

Sambandssoldat i innsatstropp

16 år i Heimevernet

Jobb:

Logistikk i regionslageret til Bohus

Hobby:

Ivrig radioamatør

Helena Løv Årvik (33)

Militær bakgrunn:

Sanitetsbataljonen i Hæren

Kurs i HV:

Grunnleggende lagførerkurs og

basic medic kurs

Stilling i HV:

Troppssjef

12 år i Heimevernet

Jobb:

Anestesilege

Henning Fyllingsnes (51)

Militær bakgrunn:

Kystartilleriet

Kurs i HV:

Alle kurs unntatt områdesjefkurs

Stilling i HV:

Troppssjef

26 år i Heimevernet

Jobb:

Driver et salgsselskap som leverer
webløsninger og nettsider

Katrina Børve (26)

Militær bakgrunn:

Vakt og sikring

Kurs i HV:

Ingen

Stilling i HV:

Troppsassistent

Første øvelse

Jobb:

Jobber som sykepleier og studer
er krisehåndtering

Innsatsstyrke Bjørn West i Bergenhus heimevernsdistrikt 09 er på den årlige samlingen på Mjølfjell skytefelt, hvor det trenes på å skyte med alle typer våpen. I fjor, da tropp fire var på vei ned fra Voss til Bergen, smalt det i en tunnel.

Troppen stoppet ved en lysregulering i en tunnel på grunn av veiarbeid. Plutselig smalt en sivil bil inn i de militære kjøretøyene bakfra.

Troppssjef Henning Fyllingsnes husker at han gikk rett inn i lederrollen og fikk kontroll på situasjonen.

– Det var ganske guffent i starten med en mørk og trang tunnel der de drev veiarbeid. Den spredte kompetansen vi har i staben gjorde likevel at det gikk lettere, forteller Fyllingsnes.

SIVIL KOMPETANSE

Med seg i bilen hadde troppssjefen en troppsmedic som til vanlig jobber som lege. Helena Løw Årvik, nå anestesilege, jobbet da som lege på Dale i Vaksdal kommune ikke langt fra der ulykken skjedde.

– Da ambulansen kom, var det folk som jeg jobbet mye med. Da kunne jeg si at jeg hadde klarert alle soldatene medisinsk, og at ambulansen kunne dra tilbake tomme. Det var mye sivil kompetanse som kom godt med i den hendelsen, forteller Årvik.

Med seg i følget hadde de også en som til vanlig jobber som politimann. Han satt i bil nummer to og var tidlig ute og dirigerte trafikken.

– Jeg kjente plutselig igjen politimannen fra et tidligere jobbopdrag jeg hadde vært på uken før, sier Årvik.

I SJOKK

Henning Fyllingsnes driver til daglig et

salgselskap der han leder mennesker som leverer webbløsninger og nettsider. Settingen var annerledes under ulykken, men kjernen var den samme. Fordel oppgaver slik at oppdraget blir løst.

– Det var en stygg krasj. To biler hang sammen og de som satt i bilene hoppet ut og var i sjokk. Jeg måtte få de til å ta på seg refleksvest og komme seg vekk fra veibanen. De som kom mot oss i motsatt kjørefelt forstod ikke at vi hadde krasjet inn i hverandre. Det så bare ut som om vi hadde parkert veldig tett, forklarer Henning.

Da politiet kom til ulykkesstedet, fikk troppssjefen beskjed om å fortsette dirigeringen av trafikken, ettersom de hadde full kontroll.

GOD KJEMI

Troppsstaben i tropp fire er en veldig sammensveiset gjeng, der flere har jobbet sammen i over ti år. Da Henning Fyllingsnes for noen år siden fikk beskjed om at han skulle skifte tropp, fleipet han med at han skulle ha med seg staben sin.

– Det å lede en stab med så mye forskjellig kompetanse er luksus, sier Fyllingsnes.

For å drifte troppen sin perfekt trenger troppssjefen tre ting. Militær kompetanse, sivil kompetanse og personer med god kjemi.

– Både personlighet og kompetanse er to avgjørende ting når du skal drifte en stab. Når du har personer med passende kompetanse, er det også viktig at de lærer det videre til resten av troppen, forteller Fyllingsnes.

Tilbake på Mjølfjell ett år senere har troppen fått inn en ny soldat.

Katrina Børve var på sin første øvelse med Bjørn West og fungerte som troppsassistent, ettersom den opprinnelige assistenten hadde permisjon. I innsatsstyrken ble hun møtt av en inkluderende gjeng.

– Jeg har som ny blitt tatt veldig godt imot. Mange har masse kompetanse, men jeg har ikke blitt møtt med noen ovenfra og ned-holdninger.

HVERT SITT FAGOMRÅDE

Den allsidige kompetansen har også kommet godt med under oppdraget de hadde i 2022, da de sikret oljeinstallasjoner.

Erlend Grimseid er sambandsmann i troppen. Til vanlig jobber han på regionslageret til Bohus, men han er også en ivrig amatørradiooperatør på fritiden.

– Vi var plassert et godt stykke ut i havgabet på Kollsnes. Det var enkelt for meg å beregne hvor antennen skulle stå for å få best mulig rekkevidde og nå inn til kommandoplassen med den erfaringen jeg har fra fritidssystemene mine, forteller Grimseid.

SPØR OM HJELP

På grunn av logistikerfaringen sin klarer han ikke helt å holde seg unna det fagområdet når han er i tjeneste heller.

– Det er jeg som sambandsmann som skal melde inn behov til staben. Derfor er det en del samarbeid mellom meg og troppsassistenten som kommer med behovene. Troppssersjanten og troppsassistenten deler på ansvaret for logistikken.

De andre i troppsstaben synes Erlend underkommuniserer seg selv og sambandskompetansen han har. Det viser seg at soldater fra de andre troppene og sambandstroppen ofte kommer innom Grimseid for å spørre om hjelp.

BLOD I FJESET

Han var ikke den eneste som fikk bruk for sin sivile kompetanse under oppdraget på Kollsnes.

– Jeg hadde akkurat lagt meg i soveposen, da jeg hørte mange raske skritt i gangen, forteller anestesilege Årvik.

Hun tenkte at hun sikkert burde stå opp igjen. I det lille sykerommet satt det en soldat med blod i hele fjeset.

– Han hadde knekt nesa i et fall, og vi trodde han kanskje hadde knekt hånda og han hadde kutt i hodet.

Hun fikk rensset såret og stripset kuttet i hodet til soldaten, slik at de ikke trengte å reise til legevakta den natten. Dagen etter ble han sendt til røntgen.

SAMMENSVEISET

For at troppen skal virke, er det også viktig at gjengen er

sammensveiset og at de kjenner hverandre. Den beste måten å bli kjent er å snakke sammen. *Men hva snakker de egentlig om?*

– Vi snakker om livene til hverandre, for vi kjenner hverandre ganske godt, ler Årvik.

Grimseid er enig i det. Han tjenestegjorde sammen med mannen til Årvik i Afghanistan.

– Det er et eget samhold mellom soldater som har god kjemi føler jeg. Vi kan «syte» litt om ting som vi ikke kan «syte» til sivilister om, sier Grimseid.

– Så tuller vi mye med hverandre. Vi har ikke alltid så mye kontekst i det vi snakker om. Det blir mye internt. Er vi veldig slitne endrer tonen seg litt, men det er rom for det også, legger Årvik til før Grimseid avslutter med:

– Vi kunne ikke hatt de samtalene ute i den sivile verden.

20 AV 40 500

Heimevernet består av 40 500 kvinner og menn – alle soldater med en god miks mellom militær og sivil bakgrunn. Alle tar med seg unik kunnskap inn i Heimevernets operasjoner. Her kan du bli litt kjent med 20 av disse soldatene.

TEKST OG FOTO: Heimevernet

Kristoffer Andersen (40)

Yrke: Ambulansearbeider

Rolle i HV: Troppssersjant og områdetillitsvalgt

Distrikt: Oslofjord heimevernsdistrikt 01

Som områdetillitsvalgt er han ansvarlig for at tilbakemeldingene fra troppene blir tatt opp med områdesjefen og at det er en god informasjonsflyt mellom ledelsen og soldatene. Det kan være en utfordring å være bindeleddet, men det er en særdeles viktig oppgave.

– Jeg er en av de 40 500 soldatene i HV som virkelig brenner for tjenesten og ønsker at vi skal lykkes på alle mulige plan. Så det å være tillitsvalgt er en del av det jeg bidrar med,

i tillegg til å være troppssersjant.

Ifølge Andersen har tillitsvalgtordningen i HV har vært der i mange tiår, men den har ikke alltid vært like organisert som den er på vei til å bli.

– Nå blir det snart en mer fastsatt struktur der alle distriktene skal komme opp på et godt nivå, så det blir kort vei fra soldatene og opp til sjef HV. Det kommer nok alle til gode.

Karoline Berven (31)

Yrke: Kommunikasjonskonsulent og fotograf

Rolle i HV: MG-soldat

Distrikt: Opplandske heimevernsdistrikt 05

Velferda og at alle skal ha det bra i Heimevernet, står sentralt for Karoline. Ho meiner at lagsfølelsen og at alle blir sett og inkludert er ein viktig ingrediens for at tenestetida i Heimevernet skal være ein fin oppleving for alle.

– Eg meiner HV er eit fint avbrekk i kvardagen. Eg syntest det er hyggeleg og at lagånden er heilt spesiell i Forsvaret. Det

er sånt eg merkar når eg er på HV-øving.

Karoline ser på alle rollene i Heimevernet som like viktige for å skape eit fungerande reserveforsvar. Ho fortel vidare at det viktigaste Heimevernet kan gjøre for å skape ein god soldat er å sjå og høyre på kvar enkelt og ikkje berre på troppen som ein heilskap.

AVLIVE MYTER

– Vi er nødt til å bruke hele dette lille landet for å forsvare oss.

Christopher Soelberg (55) er områdesjef i Sogn heimevernsområde i Oslo og Akershus heimevernsdistrikt 02. Han er i skrivende stund på øvelse Hovedstad sammen med 4000 andre heimevernsoldater som øver i og rundt Oslo.

– Totalforsvaret er summen av forsvaret av Norge. Det er helt umulig å forsvare dette landet med bare forsvarsmaktens egne ressurser. Se hva som skjer øst i Europa. Det er samfunnet som må sloss. Det er først når vi har samfunnets hele og totale innsats at vi har muligheten til å lykkes, sier Christopher Soelberg.

– Jeg tror kanskje Heimevernets største styrke er å forvalte sivilbefolkningen og det som er rundt Forsvaret. Vi består jo av vanlige mennesker. Det er familiene våre, virksomhetene våre, naboene våre, styrerommene og organisasjonene.

Christopher blir alvorlig. Han peker mot et boligområde som ligger rett utenfor områdets kommandoplass på øvelsen.

– Jeg er her for han som bor der borte. Jeg er her for naboen min, ikke for en eller annen general.

– Utfordringene dreier seg ofte om penger. Der det er spørsmål om vilje, får vi til nesten alt mulig. Da vi bygget denne leiren her, kom det en lokal restaurant med suppe til oss på eget initiativ. Vi får en fantastisk

mottakelse av byens befolkning. Det som er viktig er at vi smiler. Bevæpnede soldater som smiler er noe annet enn en trussel, smiler han.

– Det er viktig at folk skjønner hva Heimevernet er. Vi må avlive myter om hva HV var på 1980- og tidlig -90-tallet. Heimevernet er et profesjonalisert system som består av høykompetente sivilister. Det bildet er det veldig viktig at vi får ut. Så er det viktig at vi trener i byen; at vi er synlige.

Under øvelsen i Oslo fikk han sjansen til å ta med seg forsvarssministeren på en liten vandring i byen hvor heimevernsoldatene øvde i gatene. Han benyttet sjansen til å gi statsråden noen velvalgte ord.

– Jeg fortalte følgende: Jeg og mine soldater er skrudd sammen på den måten at vi kommer til å sloss uansett. Det du kan avgjøre er om vi kommer til å vinne eller tape. Får vi det vi trenger så vinner vi, og hvis ikke så taper vi.

– Det er bare å se til Ukraina. Tenk deg Ukraina uten hjelp... Jeg har inntrykk av at det er noen i Norge som tror at det vil være mulig å leve våre liv som normalt, selv om situasjonen i Europa skulle utvikle seg til det verre.

Jeg tror ikke dette er over. Jeg tror ikke dette går over heller.

BETYDNINGEN AV VILJE OG EVNE

En av instruktørene fra operasjon Interflex har reflektert mye over hva motivasjon og vilje betyr, og han er selv glad for god grunnleggende militær opplæring. Han er klar hvis Norge skulle bli involvert i krig.

I skrivende stund er instruktøren inne i sin andre kontingent i operasjon Interflex. Der vanlige mennesker fra Ukraina utdannes i grunnleggende soldatferdigheter, før de skal tilbake til krigen. En krig som har påvirket instruktøren på en spesiell måte.

– De ukrainske soldatene vet hva som venter dem. De skjønner godt at det å ikke ha gjennomført førstegangstjeneste i fredstid, med solid militær utdanning, ikke nødvendigvis har noen livsforlengende effekt i krig, forteller instruktøren.

Han legger vekt på at de ukrainske soldatene har fått minimal opplæringstid, men at de likevel gjør en imponerende innsats.

Instruktøren har viet store deler av livet sitt til Heimevernet,

hvorav 18 år av dem til innsatsstyrken. Han har også bidratt i internasjonale operasjoner og har opplevd krigens realiteter og verdien av solid militær opplæring. Etter å ha deltatt i Interflex har han begynt å reflektere grundig over hva motivasjon og vilje betyr for evnen til å motta militær opplæring.

Med hele 28 år til sammen i Heimevernet bringer han med seg kontinuitet og erfaring, og bidrar til vedlikehold og utvikling i fag. Han har et bredt kontaktnett som strekker seg over hele HV-Norge og samarbeider tett med avdelinger både i Hæren og andre HV-distrikter.

På spørsmålet hva HV kan gjøre for å få han og hans medsoldater til å bli enda bedre soldater i HV-tjenesten, peker han på utfordringen med økonomi.

– Heimevernet har alltid hatt begrensede ressurser, og det krever kreativitet å få til realistisk trening og øving. Jeg oppfordrer til mer realistisk trening på alle nivåer, inkludert personlig utrustning og våpen, forteller soldaten.

Med erfaringene fra Interflex ønsker han å dele noen kloke ord til sine medsoldater i HV. Han oppfordrer dem til å reflektere over hvorfor de trener og minner dem om hvor privilegerte de er som får mulighetene til å tilegne seg militære ferdigheter i fredstid.

– De som har blitt kalt inn til heimevernstjeneste for å forsvare landet sitt bør sette seg inn i en ukrainsk soldats sko, hvor hvert øyeblikk med trening betyr liv eller død, avslutter instruktøren.

Jens Arthur Karlsen (24)

Yrke: Fagbrev som elektriker og er student

Rolle i HV: Troppssersjant

Distrikt: Finnmark heimevernsdistrikt 17

Jens Arthur Karlsen, legger stor vekt på de grunnleggende soldatferdighetene.

Han studerer på fulltid, men bruker likevel så mye tid han kan i Heimevernet. I tillegg til den årlige treningen bidrar Karlsen aktivt på kurs i Heimevernet, blant annet som

instruktør på grunnleggende lagførerkurs.

Karlsen startet i førstegangstjenesten i HV-17 for noen år tilbake og har nå stilling som troppssersjant i Heimevernet.

– Jeg vil nok si jeg er en engasjert troppssersjant som ønsker å

bidra til at Heimevernet får et kompetanseløft.

Han mener at hvis Heimevernet legger mer fokus på enkeltmannsferdigheter og grunnleggende soldatferdigheter under treningene, vil det gjøre ham til en bedre HV-soldat. Karlsens beste råd til andre

heimevernsoldater er å ha fokus på det grunnleggende, og så vil resten komme. Han mener også at det er viktig å være godt forberedt når man blir kalt inn til årlig trening eller øvelse. I dette legger Karlsen at man kommer langt med å ta med seg alt man trenger.

UTDANNER UKRAINERE

Torbjørn Lundberg (35) leder Heimevernets dyktige instruktører og tolker, hos HV-12, i jobben med å utdanne ukrainske soldater i operasjon Gungne.

– Jeg var sivilt ansatt hos Proneo da jeg ble spurt om jeg kunne bli sjef for Kompani Hegra og lede jobben med å utdanne ukrainske soldater innen sanitet, skarpskyting og grunnleggende ledelse, forteller han.

– Det var ikke vanskelig å takke ja til det!

Gjennom fire intensive uker gir Heimevernet drøyt 100 ukrainere en solid, men grunnleggende utdanning innen tre fagfelt.

– Hos oss blir de møtt av erfarne og dyktige instruktører – svært mange kommer fra Heimevernets lokale HV-områder eller en

av innsatsstyrkene våre, forteller Lundberg.

– Mange av våre instruktører er voksne folk med familie og sivil bakgrunn – akkurat som ukrainerne vi utdanner.

– De er valgt ut på bakgrunn av motivasjon og behovene til Ukraina. De kommer ofte rett fra fronten og skal rett tilbake til kampene etter at de er ferdige med utdanningen i Norge.

– For oss som daglig jobber med ukrainerne her i operasjon

Gungne, er krigen i Ukraina noe vi lever med hver dag – i møtet med menneskene som kommer fra krigen og i jobben vår med å gjøre de bedre i stand til å forsvare sitt eget land.

–Jeg er også han i Heimevernet som akkurat nå vil oppfordre mine medsoldater til å vurdere å bli instruktør.

Har du motivasjon og gode kunnskaper innen sanitet, skarpskyting og grunnleggende ledelse? Ta kontakt med oss i kompani Hegra, avslutter han.

I tillegg støtter han mobiliseringstillegget til HV-08 når de sitter i operasjonssenteret. Ege trives godt i stillingen, men har noen ønsker for HV.

– For å kunne gjøre jobben min litt bedre, skulle jeg ønsket at systemene i Forsvaret snakket litt bedre sammen og at alle avdelingene hadde samme maler.

Høydepunktet til Stian Ege i løpet av de to årene han har jobbet hos HV-08 var lagførerkurset.

– Grunnleggende lagførerkurs var en fantastisk opplevelse. Der ble laget så sammensveiset at jeg fortsatt har kontakt med flere av dem som var på kurset.

Stian Ege (21)

Yrke: Assistent for planavdelingen på distriktet
Distrikt: Agder og Rogaland heimevernsdistrikt 02

Stian Ege er et ungdommelig innslag i Heimevernet. Til vanlig sitter han i operasjonssenteret til HV-08, der han jobber med informasjonsforvaltning.

– Jeg sørger for at informasjon

Daniel Johansen (35)

Yrke: Skadesanerer
Rolle i HV: Lagfører for et relélag
Distrikt: Trøndelag heimevernsdistrikt 12

Daniel (35) er en av Norges første mannlige lotter. Han «brenner» for Forsvaret.

Han har vært engasjert i Forsvaret siden han var 15 år.

– Etter førstegangstjeneste i artilleriet ble jeg overført til HV uten ventetid, smiler han.

– Her fikk jeg muligheten til å dyrke interessen videre. Jeg er også en av Norges første mannlige lotter, og jeg jobber aktivt for at lottene skal bli en større og mer synlig knyttet del av Heimevernet.

– Krigen i Ukraina har vist oss at å kjenne til og kjempe på hjemmefronten er langt mer effektivt enn tidligere trodd. Dette har for meg satt HV og lottene sin viktighet i et skarpere lys enn tidligere. Derfor må jeg som lagfører sørge for at mitt lag forstår viktigheten og alvorret med HV også på et nivå som kanskje ikke var like mye i fokus tidligere. Jeg mener det har

blitt et større alvor nå. Da jeg ble lotte, var det få kvinnelige soldater i HV-området mitt, og da lottene åpnet for menn ble jeg spurt av lottene om jeg kunne bli med. Dette så jeg på som en ypperlig mulighet til å rekruttere flere svært motiverte jenter inn i sambandsområdet, samtidig som jeg kunne bruke min kunnskap som instruktør innen grønn tjeneste – for å gi lottene et bedre utbytte og opplæring.

– Mitt beste råd er at selv om man vil eller kanskje ikke vil inn på øvelse, hjelper man seg selv og andre i å gjøre det beste ut av det. Ikke bare for en selv, men for laget sin skyld så er det bedre og gi litt enn å sitte og vente på at det skal bli ferdig. For meg har HV alltid vært en slags form for pause fra hverdagen og muligheten til å gjøre noe annet enn jobb og familie. Jeg håper at flere kan forstå godene med å være i tjeneste, fremfor det negative.

Christian Maurstad (33)

Yrke: Scenemester på Nationalteatret
Rolle i HV: Nestlagfører
Distrikt: Oslo og Akershus heimevernsdistrikt 02

For Christian Maurstad gikk det en lang periode fra han var ferdig i førstegangstjenesten til han ble innrullert i Heimevernet.

– Det har vært fint å børste støv av gammel kunnskap som enkeltmannsferdigheter og stridsteknikk. Så er det bare å følge ordre laget får og ha god stemning. Jeg lager nettopp god stemning i laget

og forsøker å være samlende for gjengen. Det er litt av oppgaven til nestlagføreren.

Hans beste råd på øvelse er å beholde roen. Spør om du er usikker og følg ordre.

– Skal du øke komforten i felt, kan du ta med deg privat liggeunderlag og ekstra mat, sier Christian Maurstad med et stort smil.

Karl-Martin Lunde (42)

Yrke: Altmuligmann i eiendomsmeglerfirma
Rolle i HV: Geværsoldat
Distrikt: Oslofjord heimevernsdistrikt 01

– De første årene i Heimevernet ble jeg kastet frem og tilbake mellom lag og tropper og fikk aldri noen tilhørighet noe sted, forteller han om møtet med Heimevernet.

Selv om starten på tjenesten føltes skuffende, har heldigvis tjenesten både blitt mer givende og meningsfull med årene.

– I senere tid har jeg fått et fast lag og har funnet meg en gjeng. Nylig endte jeg opp på lagførerkurs i en alder av 42 år, forteller Lunde fornøyd.

Selv om han synes Heimevernet har hatt et ufortjent dårlig rykte tidligere, tror han at mange bidrag de siste årene, både i forbindelse med pandemien, opptrening av ukrainske soldater og bidraget i forbindelse

med ekstremværet «Hans», har gitt folk flest et nytt syn på Heimevernet.

– Det har vært flere skarpe oppdrag og relevante øvelser i senere tid. Jeg føler at HV har blitt mye flinkere til å trene på de tingene som blir vår greie. Nå som det er synlig at vi trengs både til det ene og det andre, er det morsommere å være en del av HV. Når treningene våre også er relevante, synes jeg også det er mer givende. Det gir litt mer.

Fremover mener Lunde det er viktig at HV ser Heimevernets «arbeidsmaur» og passer på at de trives i lagene sine.

– De uten fast stilling bør få et fast lag slik at de kan glede seg til å treffe de samme folkene igjen hver gang.

Christian Valand (48)

Yrke: Daglig leder
Rolle i HV: Områdesjef
Distrikt: Telemark og Buskerud heimevernsdistrikt 03

Da Christian Valand ble tilført HV i en alder av 44 år, trodde han det var en spøk. Selv om det ikke ble en brå overgang fra det sivile tilbake til det militære, var han overrasket da innkallingen dukket opp etter 14 år som sivil.

– Jeg trodde «toget hadde gått» da jeg fylte 44, men jeg var veldig glad for å få innkallingen og skulle ønske den kom før, forteller Valand, som i mellomtiden fulgte Forsvaret tett og leste alt han kunne komme over

i mediene om Forsvaret. Likevel var det noen ting som skulle øves på før områdesjefen hadde de gamle ferdighetene tilbake i fingrene.

– Første gangen jeg var på skytebanen etter 14 år ute av tjeneste, klarte jeg å skyte på skiven ved siden av min egen. Heldigvis var den jeg skulle ha skutt på brukt, så før den ble innsisert pirket jeg av fem klistrelapper fra fulltreffere. Da instruktøren kom rundt, fikk jeg skryt for godt skutt, ler Valand.

Torbjørn Høibø-Sollid (45)

Yrke: Serviceleder

Rolle i HV: Stabstroppssjef

Distrikt: Telemark og Buskerud Heimevernsdistrikt 03

Torbjørn Høibø-Sollid er en av mange HV-soldater som har vært på kurs ved Heimevernets våpenskole i år.

– Det er både fantastisk, krevende, interessant og lærerikt å være på kurs. Det gjelder både kursets innhold, men også alle man møter her. Det er en godt sammensveiset gjeng. Vi har det veldig bra, forteller han.

Stabstroppssjefen har meldt seg på kurs fordi han ønsker seg nye utfordringer og vurderer å bytte stilling i Heimevernet. Det anbefaler han flere

som er yngre enn seg selv til å gjøre.

– Vi må få flere unge mennesker inn og løfte dem opp. Det er en stor grad av «forgubbing» i Heimevernet føler jeg. Det er mange som ser ut som meg, med grått skjegg.

Selv om han mener det er plass til de både med og uten grått skjegg, har han en oppfordring til de unge HV-soldatene:

– Benytt dere av mulighetene for kursing. Stikk trynet frem og stå på. Vi er så avhengig av det, og dere vil få en mer meningsfull tjeneste av det.

Amalie Bonesvoll (28)

Yrke: Sjukepleiar ved legevakta i Oslo

Rolle i HV: Sanitetsbefal

Distrikt: Opplandske heimevernsdistrikt 05

Amalie brenner for sanitet og ønsker meir fokus på det, men slik har det ikkje alltid vort.

I førstegongstenesta til Amalie var ho minimi-skyttar med lite engasjement for sanitet. Ho hadde eigentleg tenkt å gå befallsskule, men slik vart det ikkje.

– Eg hadde ikkje lyst å bli sjukepleiar og jobbe med det sivilt. Eg har alltid tenkt da var viktig, men aldri hatt fokus på det før eg jobba som assistent og kjente at det var fint å hjelpe folk.

Det var som assistent i heime-sjukepleia at ho såg relevansen og meininga og ønske om å lære det vidare til andre.

Amalie ønsker no meir fokus på sanitet for å bygge opp kunnskapsnivået i Heimevernet og unngå å miste soldatar til småskadar som kunne vort unngått.

– No syntest eg det er spennande med forsvarsretta sanitet. Det er jo ein heilt anna type medisinsk behandling.

Solveig Nyvold (27)

Yrke: Barneverntjenesten

Rolle i HV: Nytilført

Distrikt: Agder og Rogaland heimevernsdistrikt 08

Solveig Nyvold (27) ble overrasket da innkallingen til Heimevernet kom i postkassen. Hun både gruet og gledet seg til første dag tilbake i grønt.

Nyvold var nylig innom nytilføring i Agder og Rogaland heimevernsdistrikt 08 (HV-08) for å bli heimevernssoldat. Til vanlig jobber hun i barneverntjenesten. – Jeg er spent på å komme inn i

Heimevernet. Jeg har hørt mye forskjellige på godt og vondt, men nå har jeg møtt dyktige folk, godt humør og det virker som en gjeng med godt samhold, forteller Nyvold.

Nytilføringen var ikke som den vanligvis pleier å være. Denne gangen var det i tillegg til oppmøte, rett ut på feltøvelse. Under øvelsen var det i tillegg

opptak til innsatsstyrke Osprey.

– Jeg har ikke bestemt meg om jeg ønsker meg til et heimevernsområde eller til innsatsstyrken enda. Det virker jo mer spennende med innsatsstyrken, sier Nyvold.

Hun har blitt påvirket til å bli med i innsatsstyrken av mannen sin, som også er en del av Osprey.

– Jeg har fått inntrykk av at det er mer motivasjon hos

innsatsstyrken. Det virker som om folk virkelig har lyst til å være der, sier Nyvold.

Nyvold mener at det er viktig at Heimevernet ser den enkelte soldat, for at hun eller han skal bli den beste utgaven av seg selv.

– Jeg tenker det er en viktig rolle man går inn i som soldat nå, spesielt med tanke på den sikkerhetspolitiske situasjonen i Europa. Det er mer ekte nå enn da jeg var inne til førstegangstjeneste.

HV, men noen ting kunne vært bedre.

– Jeg skulle ønske vi hadde mer øving og bedre utstyr. Hadde vi fått flere øvingsdager, hadde vi blitt bedre soldater.

Han har også reflektert en del om krigen i Europa.

– Vi ser jo at det er «alle mann

til pumpene» i Ukraina. Alle må bidra. Alt er snudd på hodet, for det var fred og så ble det plutselig krig. Det er noe som kan skje her også tenker jeg.

Verden har ikke blitt tryggere de siste årene, og det ser ikke ut som om det skal snu med det første, avslutter han.

Tomas Mjelde (31)

Yrke: Ambulansearbeider

Rolle i HV: Sykepleier på evakueringslag

Distrikt: Bergenhus heimevernsdistrikt 09

Tomas ønsket seg inn på sanitet i innsatsstyrken, slik at han kunne dra fordel av det sivilt.

– Vi lærer mye om traume og den traumatiserte pasienten.

Vi øver på andre ting enn det jeg møter sivilt og det er god læring, som jeg tar med meg videre.

Han er fornøyd med tjenesten i

FØLER MEG HJEMME I HV-UNIFORMEN

– Da jeg var ferdig i Forsvaret etter 12 år, kjente jeg på savnet etter meningen med jobben. For meg kommer den ikke like tydelig fram i en sivil jobb, som det den gjør i uniform.

Løytnant Nesanet Hailemariam (40) er ny i rollen som liaisonoffiser i Oslo og Akershus heimevernsdistrikt 02. Når hun er inne på øvelse, skal hun fungere som et bindeledd mellom militære og sivile aktører.

Til daglig er hun avdelingsleder i Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse og representant for Venstre i kommunestyret i Nordre Follo. Nesanet har mange baller i luften; jobb, unger, politikk og logistikk og nå også liaisonering i Heimevernet.

– Det var godt å bli kalt inn til Heimevernet. Det er kanskje ikke alle som sier det, men jeg sier det! Det er viktig å vedlikeholde de militære ferdighetene, men kanskje enda viktigere, for meg, er det å ikke miste båndet til Forsvaret. Tiden min i Forsvaret har betydd helt enormt mye for meg og gitt meg utrolig mye. Så jeg er veldig glad for å kunne ta på meg uniformen noen ganger i året. Jeg kjenner meg hjemme i den.

Med lang fartstid i Forsvaret kommer det kompetanse, erfaring og mange gode minner. Når hun må trekke fram kun ett, vrir hun seg i stolen.

– Det er så veldig mange!

– Ett av de beste minnene mine fra tiden i Forsvaret er de seks månedene jeg var på en norsk fregatt i Adenbukta. Det var et komplisert oppdrag og utrolig komplekst. Jeg trodde det skulle handle om å pågripe kriminelle, men situasjonen bevegde seg over til humanitær bistand. Piratene var jo egentlig bare fattige menn fra gata som var blitt satt i et skip uten mat og vann. Når de møtte på oss, var de i villrede og i havsnød, men de var kriminelle, fordi de hadde med seg våpen og skulle borde et

eller annet fartøy. Det var denne kompleksiteten ved oppdraget jeg likte best. Jeg måtte tenke over ting jeg aldri hadde reflektert over tidligere.

Når Nesanet er på heimevernsøvelse, er hun som liaisonoffiser en viktig brikke i totalforsvaret. Det handler om relasjonsbygging, nettverk og fleksibilitet i samarbeidet mellom det militære og sivile.

– Jeg mener totalforsvarskonseptet har blitt neglisjert i alt for lang tid. Det er så viktig at sivile aktører er i stand til å samvirke med Forsvaret på en god måte i fred, krise og krig. Det var en av de første tingene vi så viktigheten av i Ukraina. Vi må tørke støvet av totalberedskapskonseptet og bevisstgjøre folk om viktigheten av samarbeid mellom det sivile og militære, poengterer Nesanet.

– For meg er kompetanseheving veldig viktig. Det var også en av de første tingene jeg fikk i Heimevernet i form av kurs på Dombås sammen med mange andre liaisonoffiserer. Det var godt med diskusjon rundt vår rolle, for jobben byr på mye uforutsigbarhet. Det å få tips og triks fra de som har vært lenge i gamet og få reflektert sammen med andre ferske liaisonoffiserer var gull verdt.

Hun tenker seg litt om, før hun legger til:

– Man gjør det til det man vil at det skal være. Om man ønsker å bare komme inn til trening fire fem dager i året, får man en slik innstilling også. Men jeg ønsker utfordringer og kunnskap. Stillingen min krever litt mer enn treningsdagene, og den krever at jeg pleier relasjoner med aktørene jeg skal liaisonere opp mot for å opprettholde den viktige kontakten når det virkelig skjer noe.

Hun søker mening i det hun gjør enten det er militært, politisk eller som privatperson. Beredskap og sikkerhet gjennomsyrrer både det hun gjør i HV og det politiske virket.

– Når jeg reflekterer over min rolle i det hele, tenker jeg at den er enda viktigere i dag. Jeg gjør det jeg kan for å skaffe meg nok kunnskap og kompetanse for å håndtere den rollen jeg har på en god måte. Jeg er ikke så naiv lenger, for det kommer så nærme. Tidligere var vi ute i operasjoner lenger unna enn det som skjer i Europa nå og da var det en viss avstand, men nå er det i vår egen bakgård.

– For at logistikken skulle gå opp her om dagen, hentet jeg ungen min i uniform. Noen kompisar av sønnen min sa: «Hvis det blir krig så må du ut i krigen. Kanskje du ikke kommer tilbake». Jeg tenkte først at «hjelpes, blir jeg nødt til å ta den praten med ungen min her og nå». Da han spurte om jeg blir borte lenge, svarte jeg at det kommer helt an på. Det kan være lenge eller kort. Men det at de barna hadde reflektert over at jeg som går i uniform, jeg må stille opp om det skjer noe. Det tenker jeg egentlig er litt fint. Det betyr at de har en bevissthet rundt det. Og det er det viktig at folk har.

YRKESOLDATEN SOM BLE OMRÅDESJEF

Jonas Schønning (37) t.v. kaptein og områdesjef for Bodin HV-område, er en av dem som har lang operativ yrkeserfaring fra Forsvaret før han søkte seg inn til Heimevernet.

Akkurat nå er flere av hans soldater i ferd med å utdanne ukrainere.

– Jeg har gjort mye og opplevd mye forskjellig gjennom min karriere i Forsvaret både på godt og vondt, forteller han.

I det sivile er han kystradiooperatør i Telenor Kystradio og småbarnsfar.

– Gjennom Heimevernet får jeg videreført noe av den kunnskapen og de erfaringene jeg har opparbeidet meg til noen andre, noe som er veldig givende i seg selv.

Han brenner for at tidligere yrkesoffiserer og yrkessoldater skal vurderes å bli områdesjefer i HV.

– Forsvaret bør sørge for at Heimevernet gjøres attraktivt for personell med operativ tjenestebakgrunn etter at de avslutter karrieren i Forsvaret, påpeker han.

– I mitt tilfelle oppsøkte jeg Heimevernet etter endt karriere, fordi jeg visste hvor mye Heimevernet kunne tilby meg. Det er det dessverre de færreste som gjør. Det er en enorm lekkasje av fagkunnskap fra Forsvaret ut til sivilsamfunnet hvert eneste år som vi ikke evner å utnytte når folk slutter. Samtidig sliter Heimevernet med å tette store kompetansegap. Sånn burde det ikke være.

– For at jeg og mine soldater skal kunne bli bedre, er vi

avhengig av at det tilrettelegges for attraktive, operative og kunnskapsrike læringsmiljøer. Dette er det rom for å videreutvikle i Heimevernet og det er viktig at vi demmer opp for kompetanselekkasjen som forsvinner inn i sivilsamfunnet og overfører så mye vi kan til Heimevernet. Det har kostet Forsvaret millioner å gi meg den utdannelsen jeg har med meg i bagasjen.

Jeg har valgt å ikke la dette være en bortkastet investering, men slik er det dessverre ikke for alle som slutter. Dette kan det gjøres noe med. Først og fremst ved å gjøre Heimevernet til et sted hvor man kan avrunde sin militære karriere og samtidig videreføre og videreutvikle den erfaringen man har med seg i bagasjen.

– Krig og konflikter gjør definert noe med oss og krigen i

Ukraina kom plutselig veldig nært, forteller han.

– Denne gangen ble det alvor veldig fort og det ble tidlig gjort merkbare tiltak som trefrer meg som offiser i Heimevernet.

– Jeg har siden oppstarten av Gungne og Interflex hatt underlagte soldater i aktiv oppdragsløsning som instruktører og som veiledere. Deres erfaringer og opplevelser så langt i oppdragsløsningen gjør inntrykk på meg og gir heimevernstjenesten en ekstra dimensjon. Det vi har øvd på og det vi har lært hverandre gjennom mange år er ikke lengre bare øvelse, men blodig alvor. Sånn sett er det gledelig at det jeg har lært mine soldater lærer videre til ukrainske soldater. Dermed utgjør også jeg en ørliten forskjell i en krig som jeg selv så langt slipper å utkjempes.

Knut M. Søyseth (53)

Yrke: Industriarbeider

Rolle i HV: Liaisonoffiser

Distrikt: Møre og Fjordane heimevernsdistrikt 11

Knut M. Søyseth (53) er liaisonoffiser. Etter 30 år i Sundalsfjord HV-område har han god kontroll på sivile beredskapsseter og frivillige krefter i hjemkommunen.

Uansett hvor du befinner deg i Norge er du i teigen til en «HV-kjentmann» – Knut er en av disse personene som i sin formelle rolle som liaison er bindeleddet mellom Forsvaret og det sivile samfunn – på vegne av områdesjefen.

Nå er han akkurat ferdig med å representere Forsvaret og Heimevernet på beredskapsdagen i hjemkommunen.

– Her møtes jo «alle de gode

krefter» som skal jobbe sammen om det skulle bli «mørkt og kaldt», smiler Knut og legger til:

– Det er viktig at vi blir godt kjent med hverandre. Krigen i Ukraina og den generelle sikkerhetssituasjonen i verden fører jo til at man blir litt mer «på», forteller Søyseth.

– Det siste året har jeg merket at de forskjellige beredskapsaktører som sivilforsvar, Røde Kors, Heimevernet, politi og beredskapsansvarlig i kommunen har snakket mer sammen og har vært på besøk hos hverandre for å avdekke hva de enkelte har å stille med under hendelser og kriser.

KYSTJEGERNES FAR

«Puma», «Kystjegerens far» eller bare Johnny, har tilbragt mesteparten av livet ved fjorder, fort og fiskevæver.

Johnny Skoglund (68) er av mange i Forsvaret bedre kjent som Johnny «Puma». Det er ikke så mange som får høre historien bak navnet. Men når han først forteller den, er det med stor innlevelse.

Vi må tilbake til en øvelse på Grøtavær hvor markørene, en spesialstyrke, skulle komme inn

i nattens mulm og mørke og sprengte kanonene på fortet. Det gikk to, tre og fire dager. Ingen hadde sett fienden.

– Jeg visste at de var der. Jeg tok kikkerten, sveipet over terrenget, og der på en knaus så jeg fem hvite prikker. Straks sto tjue skarpskoddet kystartillerister klare. Jeg sa: «Nå skal vi lure dem trill rundt», forteller Johnny.

Soldatene gikk bortover veien som om de skulle til en skytebane. I det de kom rundt en åsrygg var de i skjul. Ti mann fortsatte å gå rett fram for å ta dem i en knipetang om jegerne stakk ned på andre siden. Johnny tok de ti bakerste og gikk oppover lia.

– Vi trakk rett i reiret deres og de sprang som kaniner i alle retninger. Jeg plukket meg ut en kar, og han skulle jeg ta. Jeg tok

Andrea Harila Reiersen (20)

Rolle i HV: Avdelingstillitsvalgt (ATV) og kompaniassistent

Distrikt: Finnmark heimevernsdistrikt 17

Andrea Harila Reiersen (20) er en av få som har førstegangstjeneste i Heimevernet, og hun mener man må utnytte de seks månedene godt og være påskrudd.

I Finnmark heimevernsdistrikt 17 er førstegangstjenesten på seks måneder, men med mulighet til å utvide til 12 måneder slik som Andrea har gjort. Hun beskriver førstegangstjeneste i Heimevernet som god og at opplegget er veldig bra.

– For oss som har seks måneders tjeneste, så er det lurt å utnytte tiden godt. Tiden går veldig fort, så det er viktig å

være påskrudd og få med alt mulig man kan av læring og gjør det til en god tid.

Reiersen har stilling som avdelingstillitsvalgt for HV-17 og kompaniassistent.

– Som avdelingstillitsvalg er jeg en som folk kan komme til, hvis de trenger noen å snakke med. Man skal være en person som er der for soldatene.

Hun legger til at i rollen som avdelingstillitsvalgt er oppgavene også å fremme behovet og legge frem nødvendige saker for soldatene til ledelsen i avdelingen.

raskt innpå, tok sats på en stor stein, fløy gjennom luften som en flyvende mare og tok tak i nakkeskinnet på ham. Jeg la ham i bakken og satte kneet i brystet på han, la hånda på strupen hans og så sa jeg disse ordene: «Nu ligg du i ro din jævel, æ har venta på dæ i fire daga og æ e blodtørstig som faen, så ligg i ro!».

I Skrolsvik lå ett av Kystartilleriets fort; Skrolsvik fort. Det var her Johnnys karriere i Forsvaret begynte. Etter førstegangstjeneste og befalsskolen for infanteriet i Nord-Norge og et stopp innom Heistadmoen, spurte i 1983 Sjøforsvaret om han kunne tenke seg å komme tilbake. Da bar det til Grøtavær fort på Grytøya i Andfjord.

På Grøtavær så Johnny et behov for offensiv OP-tjeneste. Han etablerte et lag som de kalte

kystjegerlag. Etter å ha blitt godkjent av Sjøforsvarsstaben og så videreutviklet, ble kystjegerkonseptet etter hvert en kommando; Kystjegerkommandoen.

– «Se der kommer kystjegerens far» er det noen som sier når jeg kommer gående, smiler Johnny.

Johnny begynte som områdesjef i Harstad, i Sjøheimevernet, på midten av 1990-tallet. Han ble etter hvert avsnittssjef, som det het den gangen, med ansvar for fem sjøheimevernsområder. Og fra 2008 til 2015 var han sjef for innsatsstyrke Anklet.

Siden 2017 har Johnny vært på frivillighetskontrakt med Nord-Hålogaland heimevernsdistrikt 16.

– Jeg er helt klar på det at om fløyta skulle gå i Norge, så stryker ikke jeg kontrakten, for da møter jeg, stadfester Johnny.

MITT PUSLESPILL

– I mitt HV-puslespill er menneskene den viktigste brikken, eller brikkene, for vi snakker om hvert enkeltmenneske som i fellesskap løser oppdrag, sier områdesjef Magnus Jonsrud Kaardahl.

TEKST: Ola K. Christensen FOTO: Helene Sofie Thorkildsen og Børge Sandnes

Som soldat er det viktig at hver enkelt har kontroll på alt av personlig bekledning og utrustning; det vil si at all PBU er pakket og klar og lett tilgjengelig, for å kunne være klar til innsats raskest mulig til enhver tid.

–Så hvorfor ikke benytte 9. april hvert år til å gå over utstyret og gjøre denne «KTS-en», spør Magnus Jonsrud Kaardahl.

BEVISSTGJØRING

– Denne april-dagen vil for alltid være risset inn i vår nasjonale historie, og den sterke symbolverdien gjør den godt egnet til en årlig PBU-sjekk, hvor den enkelte gjennomgår utstyret – samtidig som det minner oss på hva vi er en del av, både som heimevern og som nasjon. Å påstå at sjefen for stabsområdet i Oslofjord heimevernsdistrikt 01 er glødende engasjert i Heimevernets «ve og vel», er ingen overdrivelse. Derfor er han opptatt av så mangt i denne organisasjonen – eller organismen som tidligere generalinspektør Per Mathisen kalte den.

Joda, materiell er selvsagt viktig, men for områdesjefen står det enkelte menneske i sentrum.

KOMMANDOFILOSOFI

«Ta initiativ! Ikke vær redd for å gjøre feil. Gjør alltid det beste ut av de ressurser og den tid vi har til rådighet.»

Denne setningen «unnslipper» ingen i Oslofjord stabsområde, ettersom den inngår som en av flere teser i områdesjefens kommandofilosofi, som avdelingen skal være kjent med og ha en felles forståelse av, for å kunne dra i samme retning. Her uttrykker sjefen sine forventninger til samtlige soldater, befal og offiserer. Både for å fortelle dem om det han forventer av den enkelte og hva HV-området skal forvente av ham.

RESPEKT, ANSVAR OG MOT

Kommandofilosofien har sitt utspring i Magnus Jonsrud Kaardahls lederskap og særlig det faktum at han er opptatt av hvordan samtlige uansett grad og funksjon har det; MP-soldatene og jegerne, sjåførene og personellassistentene, sanitets-soldatene og administrasjonsbefalet og alle de andre når de er inne til årlig trening, løser skarpe oppdrag eller er involvert i andre typer militære aktiviteter i regi av Oslofjord heimevernsdistrikt 01 (HV-01). Og filosofien setter han naturlig nok i sammenheng med en annen brikke, som for ham er viktig; Forsvarets verdigrunnlag med respekt, ansvar og mot.

ENKELTMENNESKET

– I mitt «HV-puslespill» er menneskene den viktigste brikken, eller brikkene, for vi snakker om hvert enkeltmenneske som i fellesskap løser oppdrag, understreker kapteinløytnanten, hvis militære grad avslører et maritimt opphav. Han avtjente nemlig førstegangstjenesten som 3. maskinist på missiltorpedobåten KNM Ravn, den gang da kystnasjonen Norge holdt seg med denne type farkoster; disse «kystens haier» som spilte en vital

rolle i invasjonforsvaret under den kalde krigen.

POLAR BEAR VI

Hortensgutten ble overført til «folkeforsvaret» i 2005, altså det året som daværende generalinspektør Bernt Iver Ferdinand Brovold opprettet innsatsstyrkene og der Magnus etter bestått opptak i Polar Bear VI startet tjeneste som assisterende sambandsoffiser.

Kurs i regi av befalsskolen for Sjøforsvaret og fast ansettelse i HV-01 er også en del av bildet, og rullebladet hans «avslører» også et opphold i Afghanistan som systemingeniør i den norske kontingentstaben.

I 2020 ble han innsatt som sjef for stabsområdet, etter å ha vært «områdesjefslærling» i egenskap av nestkommanderende i sambandsområdet. Føy også til områdesjefskurs og lederutviklingsprogram på Dombås; denne institusjonen som i år kan se tilbake på 75 år som Heimevernets kulturbærer og utvikler.

FORSKJELLIGE FORUTSETNINGER

44-åringen er opptatt av at ting – for

ikke å si stabsområdet og menneskene – funker, og da er kommandofilosofien ett av virkemidlene.

– Vi som personer er de vi er og ingen andre, og vi gjør jobben med det utstyret vi har. Jeg er opptatt av at området gjør det beste ut av de ressursene og den tiden vi har til rådighet; med andre ord disse forutsetningene som påvirker oss. Men disse skal imidlertid ikke begrense oss, og jeg oppfordrer derfor den enkelte til blant annet å ta initiativ og ikke være redd for å prøve og feile innenfor trygge rammer. Jeg har kort og godt full tillit til samtlige kvinner og menn.

SI IFRA

Øvrige filosofiske teser:

- «Du har min tillit. Vær lojal mot oppdraget, avdelingen og landet.»
- «Du er avgjørende: Ditt initiativ, dine holdninger og dine handlinger betyr noe. Du påvirker andre og gjør en forskjell uansett.»
- «Tenk høyt! Fortell dine medsoldater hva du tror, hva du har til hensikt å gjøre. Fortell om det du er usikker på. Det bidrar til gode beslutninger og god situasjonsforståelse i avdelingen.

- Lær hele tiden. Bruk enhver anledning til å bli bedre og lære av hverandre. Gi tilbakemelding. Si ifra. Gi dine medsoldater mulighet til å forbedre seg. Ikke fortell meg det jeg «vil» høre, fortell meg det jeg trenger å høre. Dine meninger, din kunnskap, dine holdninger er avgjørende for kulturen og stridsevnen til avdelingen.
- Ta ansvar: Tre fram. Vis vei. Vær støttende. Vi skal legge vår stolthet i å utvikle ledere på alle nivå. Støtt hverandre og bidra til å skape en trygg arena for å prøve og feile i lederrollen.

PLANLEGGING

I det sivile er 43-åringen ansatt som salgssingeniør i Krohne Norway AS, og det innebærer at han er på hjul så å si landet rundt og selger systemer innen prosessinstrumentering for landbasert fiskeoppdrett.

Magnus berømmer sin arbeidsgiver for en positivt og fleksibel innstilling til hans fravær, for det er jo ikke til å stikke under stol at han i rollen som områdesjef har mer fravær enn de programmerte ni befalsdagene til årlig trening; et fravær som selvsagt også får konsekvenser for hjemmesituasjonen med kone pluss tre barn.

”

– I mitt «HV-puslespill» er menneskene den viktigste brikken.

Magnus Jonsrud Kaardahl

Da er stikkordet planlegging hos dem som berøres, mener salgssingeniøren og peker på de tre «institusjonene» hjemmet, Forsvaret og arbeidsgiveren.

FLEKSIBILITET

– Når det gjelder årlig trening, er tidspunktet relativt forutsigbart, slik at fars eller mors fravær i det store og det hele kan planlegges. Når det gjelder «oppdukende mål» i form av skarpe oppdrag, som også stabsområdet har vært involvert i, skjønner jeg at det selvsagt ikke er like enkelt for alle å planlegge, men da er det viktig at også Forsvaret og ikke minst jeg som områdesjef er fleksibel med hensyn til hvem som kalles inn og når. Med andre ord koker det ned til å planlegge og legge opp løpet slik at oppdragsløsningen går best mulig i hop med sivil liv og jobb. Men til syvende og sist skal oppdraget løses uansett.

ROBUSTHET

Han undrer seg imidlertid over enkelte arbeidsgiveres holdning – les: negativ innstilling – når arbeidstakeren kalles inn til årlig trening. – I enkelte bedrifter er det tydeligvis problematisk å gi slipp på en ansatt disse få dagene. For hva gjør den samme bedriften når en person er borte på grunn av sykdom i seks dager eller må være hjemme med syke barn over tid? For ikke å si hvis vedkommende velger å bytte jobb.

– Det handler om planlegging – altså kontinuitetsplanlegging – for å gjøre bedriften minst mulig sårbar og mest mulig robust ved ansattes fravær og andre hendelser, og jeg synes også dette vitner om at det er et potensial i deler av næringslivet for økt kompetanse om militær beredskap og samfunnsikkerhet og særlig i tider som disse, poengterer han.

TAKK FOR LÅNET!

Også kommunikasjon er en vesentlig brikke for områdesjefen. For å informere om Heimevernet og hva den enkelte arbeidstaker gjør når vedkommende trekker i grønt både under årlig trening og i forbindelse med ekstraordinær tjeneste som skarpe oppdrag, sender Magnus et skriv til soldatens arbeidsgiver og «takker for lånet».

Her står blant annet å lese: *«Jeg har forståelse for at det er utfordrende å måtte gi slipp på arbeidskraft for en periode. Samtidig kan vi ikke styre når det kreves at våre soldater må ta uniformen på og gjøre tjeneste for landet. Det er nå krig i Europa og vi begynner nå å kjenne på ringvirkningene og konsekvensene av denne krigen. Mange HV-soldater i Norge er nå på vakt, blant annet for å sikre våre felles verdier. Jeg vil be deg om å ikke legge sten til*

byrden for min soldat og din arbeidstaker. Se på det som en ekstra ressurs som du er heldig å ha i din organisasjon. Få fullt utbytte ved å verdsette den kompetanse og kunnskap soldaten tilegner seg under tjeneste i HV og ønsk din soldat alt godt i oppdragsløsningen som nå ligger foran oss.

Mitt mål som områdesjef er å levere tilbake din ansatt i litt bedre stand. Litt mer motivert, med opplevelser og erfaringer som det kan dras veksler på i det sivile liv og arbeid. Jeg forventer at mine soldater fokuserer fullt ut på oppdraget når vi er inne til tjeneste, samtidig skal vi ha det gøy og skape gode minner fra en innholdsrik og meningsfull tjeneste. Vi skal løse oppdrag og ta vare på hverandre! For alt vi har. Og alt vi er.»

– For å si det sånn: mye av tjenesten i grønt har stor overføringsverdi til

enhver virksomhet uansett om den er offentlig eller privat, og HV-tjeneste er derfor en viktig brikke som enhver arbeidsgiver bør benytte for å utvikle egen virksomhet, mener Magnus og trekker frem forhold som ledelse, operasjonsplanlegging, samarbeid, krisehåndtering og så videre.

WWW.HVSAMFUNNET.NO

For to år siden tok noen ildsjeler i Oslofjord HV-distrikt 01 et initiativ til å danne en landsdekkende medlemsorganisasjon under navnet Heimevernssamfunnet, og ildsjelen Magnus bruker også deler av sin fritid på denne virksomheten.

Ett av tiltakene er å bygge opp en nasjonal «kunnskapsbank» under betegnelsen «Stridssekken», der alle i HV – uansett grad, funksjon og type avdeling

– både kan «sette inn» egne erfaringer, men også «ta ut» andres kunnskaper.

– Om man har en god løsning på noe, så send det inn. HV-samfunnet skal sørge for at resten av HV-Norge får nytte av den enkeltes kreativitet og kunnskap, oppfordrer Magnus Jonsrud Kaardahl og henviser samtidig til HV-samfunnets podcast.

BÆREKRAFT

NATO-veteranen ønsker avslutningsvis å rose stabsområdet og samtidig minne omgivelsene på områdets oppdrag. – Vi skal sørge for bærekraft i distriktets operasjoner og dermed bidra til at de øvrige HV-områdene lykkes. Rett og slett være en pålitelig brikke i det store puslespillet, på lik linje med HV som en av brikkene i nasjonens samlede kampkraft og kampvilje.

VI ER HEIMEVERNET

- OG VI GJØR TERRITORIELLE OPERASJONER

TEKST: Rune Haarstad

For å gjennomføre territorielle operasjoner, må Heimevernet beherske fire elementer. Dette er egenskaper og evner som er grunnlaget for å gjennomføre oppdrag.

1. EVNE TIL Å BYGGE SITUASJONSFORSTÅELSE

Som HV-soldat er du opptatt av hva som skjer rundt deg og du må kunne tolke og forstå omgivelsene. Med interesse og nysgjerrighet for hva som skjer i dine nærområder er du i stand til å kjenne igjen hvis noe unormalt skulle skje. På denne måten bidrar du til å skape situasjonsforståelse i området ditt og for resten av Forsvaret. Du kjenner byen eller bygda di.

2. EVNE TIL Å BESKYTTE

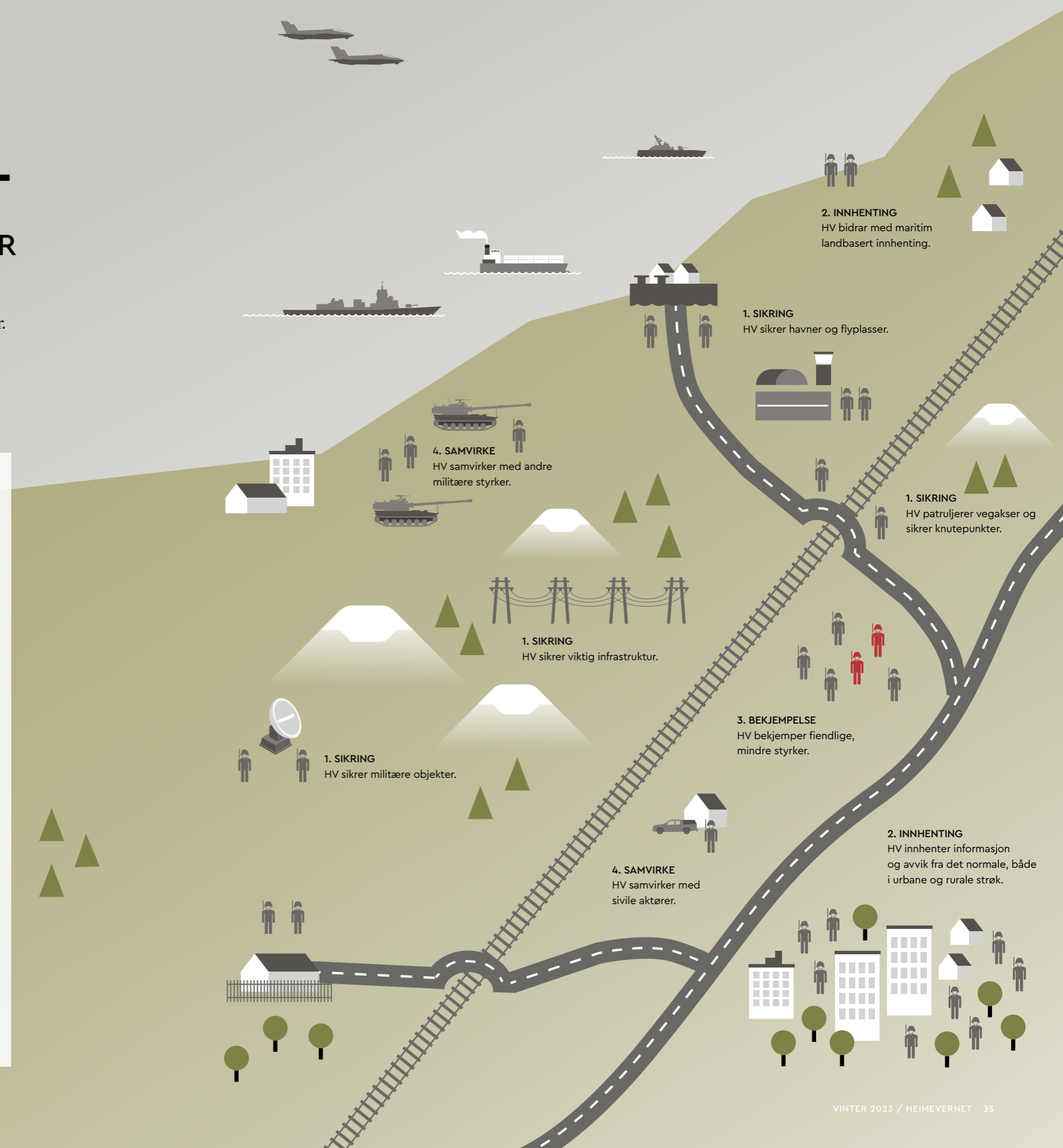
Som en del av ditt lokale HV-område må du kunne beskytte kritisk infrastruktur, samfunnsfunksjoner, viktige akser og befolkningen. Du må også beskytte egne militære styrker og militære objekter samt å sikre nasjonal og alliert styrkeoppbygging og forflytting. Kanskje vil ditt HV-område få hovedansvaret for dette i byen din?

3. EVNE TIL Å BEKJEMPE

Som HV-soldat må du og laget ditt være forberedt på å bekjempe mindre fiendtlige enheter. HV-området ditt må ha evne til å bekjempe trusler som påvirker kritiske militære og sivile objekter og funksjoner. Din fremste styrke er at du er lokalkjent.

4. EVNE TIL Å SAMVIRKE

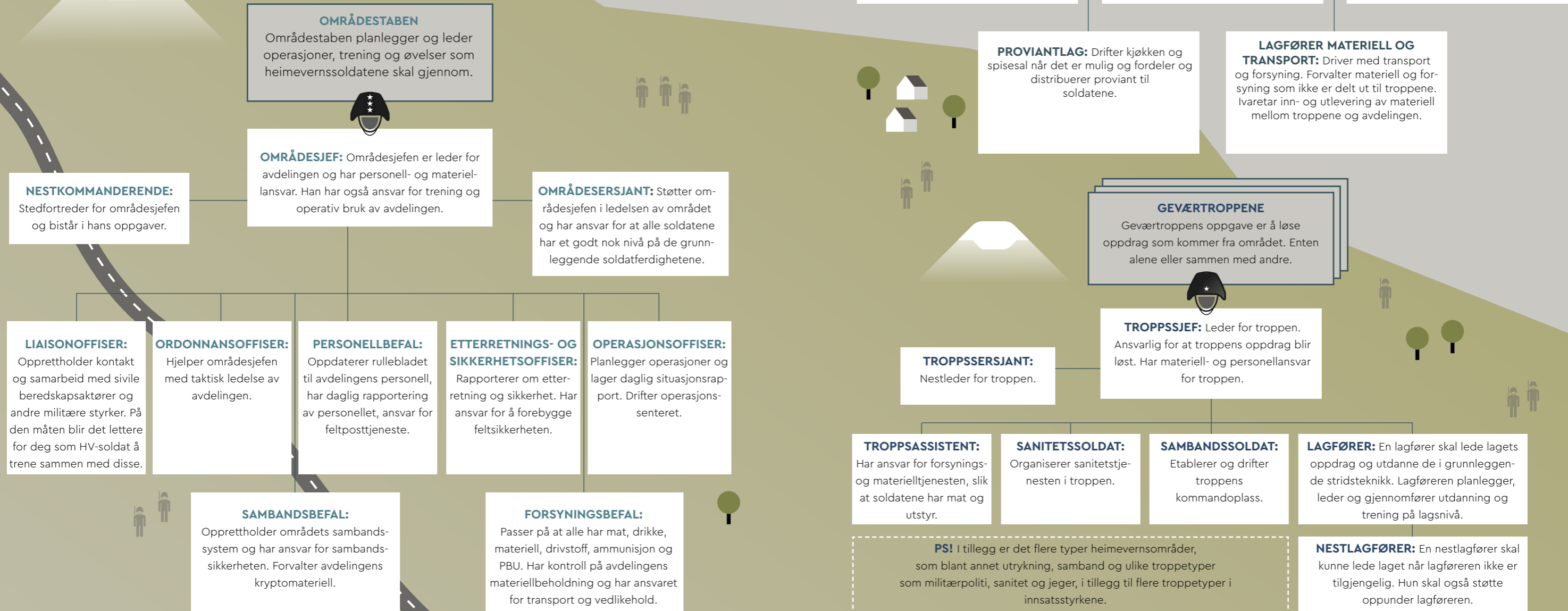
Sivilt-militært samvirke og samordning med de øvrige beredskapsaktørene i totalforsvaret vil være et viktig oppdrag for HV-området ditt. Å skape forutsetning for andre deler av totalforsvaret blir et oppdrag du må være forberedt på. Du og dine lagsmedlemmer kjenner de lokale sivile beredskapsetatene og mulighetene for lokalt samarbeid.

HEIMEVERNETS MANGE DELER

For at HV skal være operativt, er vi avhengig av mange mennesker som har ulike funksjoner. Det er mange funksjoner som skal til for at din årlige trening og oppdragsløsning skal gå som planlagt. Her er et eksempel på hvordan områdestaben er satt opp med stabstropp og geværtropper, og hvem som har ansvaret for hva.

TEKST: Karen Gjetrang

LAGFØREREN NÅR DET SMELLER

– «Den første til å møte trusselen og den siste til å kunne slippe den av synet»

TEKST: Morten Fosland FOTO: Theodor Lundby Eilertsen og Karen Gjetrang

Lagførere i Heimevernet har en utfordrende rolle. De er nøkkelen i relevant og effektiv trening og ledelse av våre lag som står lengst der fremme i oppdragsløsningen. Deres ansvar spenner fra opplæring, trening og stridsteknikk til å ivareta soldaters disiplin og sikkerhet. En av de mest grunnleggende funksjonene til en lagfører er å organisere og trene laget. Dette innebærer å lede laget på en slik måte at hver enkelt forstår sin rolle og sitt ansvar, i tillegg til å trene dem i militære ferdigheter og stridsteknikk.

SKILLE MELLOM MESTRING OG TAP
Heimevernets lag løser ofte oppdrag selvstendig og med avstand til andre lag og tropper. Med oppdragsløsninger på løpende bånd må lagføreren lede slik at oppdraget løses og folkene mestrer oppgavene. Som oftest vil oppdragene være mindre krevende og mindre farlig. Det å ha lokalkjennskap og sosial kompetanse vil være bærende verktøy som muliggjør gode valg og løsninger. I andre tilfeller, hvor Forsvaret brukes til det fulle, vil oppdragene kreve mer, og kvaliteten på lagførers militære kompetanse kan

være det som skiller mellom mestring og tap.

Lagføreren er den av Heimevernets ledere som står nærmest, når hendelser og kriser oppstår og må løses. I slike situasjoner skal det som oppstår løses på kortest mulig tid, samtidig som riktig beslutning skal tas. Hvis oppdraget er å fylle sandsekker til støtte for samfunnet under en flom, har lagføreren som regel tid til å lage en plan og informere folkene før de setter i gang. Selv om oppdraget kommer overraskende eller på kort varsel er situasjonen ofte

slik at lagfører har tid til å planlegge, informere, kontrollere, støtte, iverksette og bedømme lagets utførelse av oppdraget.

ANVENDE LAGET EFFEKTIVT

I andre situasjoner kan oppdraget være langt mer utfordrende. Den mest krevende utfordringen for lagføreren vil være når laget må anvende våpenmakt i møte med en trussel. De første sekundene av en stridskontakt har de fleste soldater mer enn nok med å bruke sine grunnleggende soldatferdigheter til å identifisere trusselen, besvare ilden, flytte seg inn og ut av dekning samtidig som de kommuniserer med sin makker. Mens soldatens oppgave er å identifisere og bekjempe den nærmeste trusselen, må lagføreren oppsøke kjernen i problemet ved å finne både den nærmeste og de neste truslene. Deretter må det velges riktig stridsteknisk handling for å fjerne trusselen. Lagføreren skal finne, binde og eliminere trusselen med å anvende laget effektivt. Det er ofte lagføreren sin evne til å velge riktig handling som skiller mellom en førsteplass og ingenting.

TREN MÅLRETTET

Til lagføreren stilles det store krav, men de er overkommelige. Som lagfører blir en selektert ut fra lokalkunnskap, sosial kompetanse og militære ferdigheter. Dette gjør at de står godt rustet for å løse mange oppgaver, men siden den militære kompetansen er så kritisk når de vanskeligste utfordringene skal løses må vi fokusere på dette under årlig trening. Tiden vi har må brukes til å videreutvikle militær kompetanse og trene målrettet.

Lagførers faglige dyktighet er avgjørende for at soldater faktisk skal våge å følge ordre og rykke frem mot en trussel. De personlige egenskapene og den sosiale kompetansen bidrar også til om soldatene er villige til å følge og utføre det som besluttes. Sist, men ikke minst så er det lagførers evne til å oversette kompliserte handlinger til enkle og forståelige ordrer slik at de kan gjennomføres. Lagføreren må være faglig solid, lede på en tillitsvekkende måte og ha evnen til å gjøre vanskelige oppgaver enklere å utføre.

SJEFSSERSJANT I HV: Morten Fosland har mye erfaring med å jobbe som sjefssersjant. Han hadde tjeneste ved Security Assistance Group – Ukraine (SAG-U) i Tyskland. Der jobbet han med å koordinere forflytning, vedlikehold, utdanning og trening til det ukrainske forsvaret. Før dette var han sjefssersjant for operasjoner i Forsvarsstaben, og før det i Brigade Nord.

OVERLEV I STRID

For å fungere effektivt i strid og oppnå militære mål, er det avgjørende for soldater å beherske grunnleggende soldatferdigheter.

TEKST OG GRAFISK: Helene Sofie Thorkildsen ILLUSTRASJONER: Lars Martinsen/HVS

Grunnleggende soldatferdigheter utgjør ryggraden i en soldats trening og beredskap. Det innebærer alt fra å kunne velge en god ildstilling til å være en dyktig skytter og observatør.

Men hva er det egentlig som kreves av en god soldat, og hvorfor er grunnleggende soldatferdigheter så viktige?

– En soldat som skal kunne fungere effektivt i strid må være i stand til å bekjempe en motstander uten selv å bli bekjempet, sier kommandersjant Trond Sakshaug, sjefssersjant ved Heimevernets våpenskole (HVVS).

Sakshaug, som har et brennende engasjement for faget, legger til at for å oppnå dette, må soldaten være i stand til å velge en god ildstilling og bruke sitt våpen for å treffe fienden før soldaten selv blir truffet.

– Det er dette som er kjernen av soldatens oppgave i strid – å overleve og utføre oppdraget, påpeker Sakshaug.

FERDIGHETENE ER AVGJØRENDE

Den militære profesjonen handler om å utøve makt på vegne av staten for å oppnå sikkerhetspolitiske mål. Soldater må kunne sloss, og de må være gode i det de gjør. Soldater som mestrer de grunnleggende soldatferdighetene har en fordel i strids-situasjoner.

– Nesten hvem som helst kan gå patrulje eller etablere en vei-kontrollpost. Dersom patruljen eller kontrollposten blir tatt under angrep, kreves det derimot gode soldater for å vinne tilbake ilden, avklare situasjonen og fortsette oppdragsløsningen uten større tap av menneskeliv, forklarer Sakshaug.

På et minimumsnivå må soldater beherske FOSS-prinsippene: Forflytte, Observere, Snakke og Skyte. I dette ligger det at soldaten utnytter skjul og dekning for å finne en ildstilling, gjør

viktige observasjoner og finner aktuelle mål, kommuniserer sine bevegelser og observasjoner med dem rundt seg og bruker våpenet sitt for å bekjempe fienden.

I følge Heimevernets sjefssersjant, sersjantmajor Morten Fosland, må det fokuseres på fire elementer når HV-soldaten er inne på årlig trening.

– Når heimevernssoldatene er inne til årlig trening, er det viktig å bruke tiden riktig og effektivt. Derfor er det viktig å fokusere på skyteferdigheter, stridsteknikk, evne til å kommunisere og det å overleve, sier Fosland.

Fosland vektlegger viktigheten av dette fordi HV-soldaten ofte kommer til å være den første til å støte på utfordringene som dukker opp og vil være den siste som forlater utfordringene. Hvis man ikke er forberedt på det, så er sjansen til å lykkes veldig lav.

– HV-soldaten er som en del av Forsvaret, til for å forsvare staten, samfunnet og befolkningen. Vanligvis vil HV-soldaten få brukt mye av sin lokale kunnskap og sivile kompetanse i oppdragsløsning, men HV-soldaten kan måtte gå fra null til hundre på et oppdrag. Da er det de militære ferdighetene som må til for å gjenvinne initiativet, forklarer Fosland.

Han legger til at når det kommer til stridskontakt, avgjøres det ofte om du vinner eller taper i løpet av de første 60 sekundene og det er kun militære ferdigheter som kan sette deg i stand til å overleve og løse oppdraget.

DEN GODE SOLDATEN

For å skape gode soldater, er det nødvendig med felles grunnutdanning. Rekruttutdanningsprogrammet sørger for at alle førstegangstjenestegjørende har en viss kompetanse innen grunnleggende soldatferdigheter. Men det er viktig å merke seg at ekspertisen utvikles gjennom kontinuerlig trening og øving.

– De gode geværsoldatene i HV kommer derfor ofte fra avdelinger som bygger videre på de grunnleggende soldatferdighetene gjennom hele førstegangstjenesten, sier Sakshaug.

Han legger til at en god soldat skiller seg ut ved å være dedikert til de nødvendige ferdighetene, ha en reflektert tilnærming til sin rolle som soldat, være løsningsorientert og holde god orden på sitt utstyr og våpen. Dette bidrar til å sikre at soldaten alltid er klar til aksjon.

– Det viktigste for deg som HV-soldat er å huske på at du er god i utgangspunktet. Det finnes ikke noe som heter «bare en HV-soldat». Du har fullført førstegangstjenesten, du er voksen og du har verdifull erfaring som vil hjelpe deg på veien til å bli en enda bedre soldat, mener Sakshaug.

BEGRENSET TID

Det er viktig å trene på de grunnleggende ferdighetene, selv med den begrensede tilgjengelige tiden en soldat i Heimevernet har. Å forlate komfortsonen og trene med innsats er nøkkelen til å opprettholde grunnleggende soldatferdigheter.

– Det finnes ikke noe fasitsvar for hva som må prioriteres av

de grunnleggende soldatferdighetene, men generelt mener jeg Heimevernets treningsprogram definerer godt hvilke ferdigheter som er viktige på individnivå og på lagsnivå, sier Sakshaug.

GOD PLAN

– De dagene med årlig trening bidrar til å repetere og trene slik at vi husker de grunnleggende soldatferdighetene og for den enkelte HV-soldaten er det helt avgjørende at den tiden med trening brukes riktig, sier sersjantmajor Morten Fosland.

Hvordan skal Heimevernet klare å holde soldatene på et godt stridsteknisk nivå?

– Det er flere nøkler til suksess her. Jeg mener noe av det viktigste er godt utdannede lagførere som sikrer kvaliteten i treningen. Lagførerne må igjen støttes av gode sjefer og sjefssersjanter med god dialog. Slik utnytter vi den knappe tiden til trening best mulig, mener sjefssersjanten for HVVS.

– Vi må trene så ofte som mulig og minimum flere dager hvert eneste år. Alle treninger må være planlagt godt og drives av kompetente folk. Så mange som mulig må få gå kurs og utdanne seg videre, slik at vi er flere som kan mer, avslutter Fosland.

Marsrutiner og formasjoner

Standardiserte marsrutiner skaper forutsigbarhet og gjør at soldater kan forflytte seg sammen, med et minimum av kommunikasjon. For å best mulig utnytte terrenget og være forberedt på kontakt med fienden, kan lagfører velge mellom ulike formasjoner.

Soldaten kjenner alle formasjonene og plasserer seg selvstendig korrekt når tegnet blir gitt (til høyre kan du se et utvalg av de ulike formasjonene som benyttes, samt tegn for disse). Avstanden mellom soldatene styres ut fra faktorer som sikt, trussel og skjul, og det bør sjelden være mindre enn fem meter mellom enkeltperson i formasjonen.

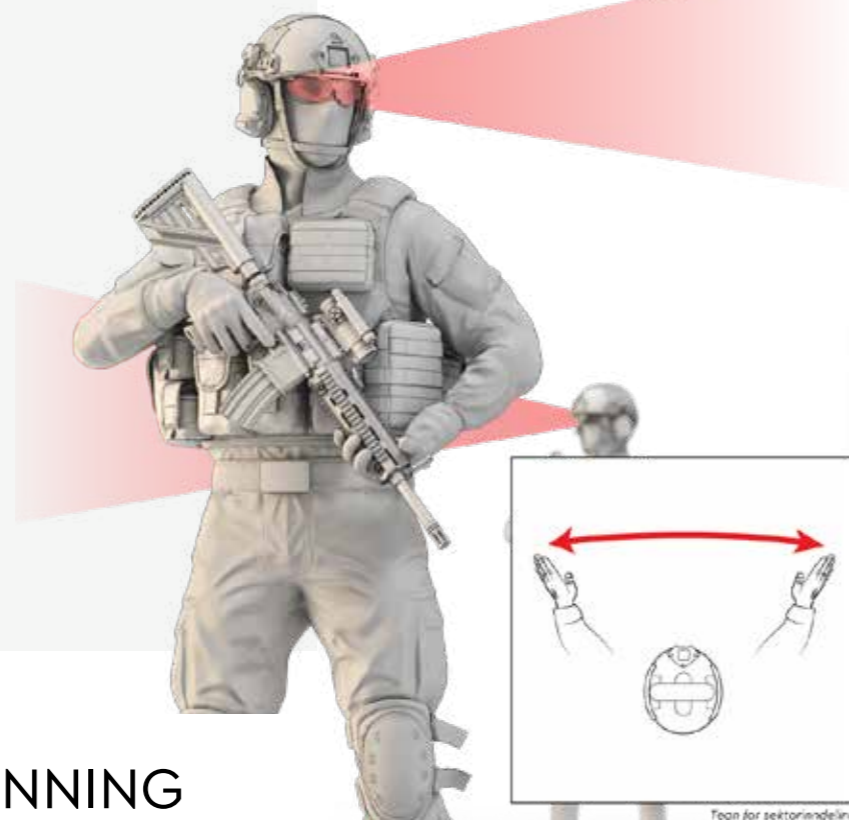
I tillegg til å gi økt beskyttelse i form av skjul er det også mindre sjanse for at fienden ser hele laget og klarer å skyte på alle samtidig.

Sektorer

Soldatene fordeler sektorer seg imellom basert på informasjonen som brukes. Sektorer er viktig fordi det sikrer at alle områder rundt formasjonen blir overvåket.

Det er viktig at alle soldatene i laget følger med på at formasjonen blir overvåket.

Selv ved å være svært årvåken i sektor vil man ikke alltid klare å se fienden før de skyter, men man vil lettere kunne gi en målangivelse etter at de har skutt.

DIGITAL SOLDATUTDANNING

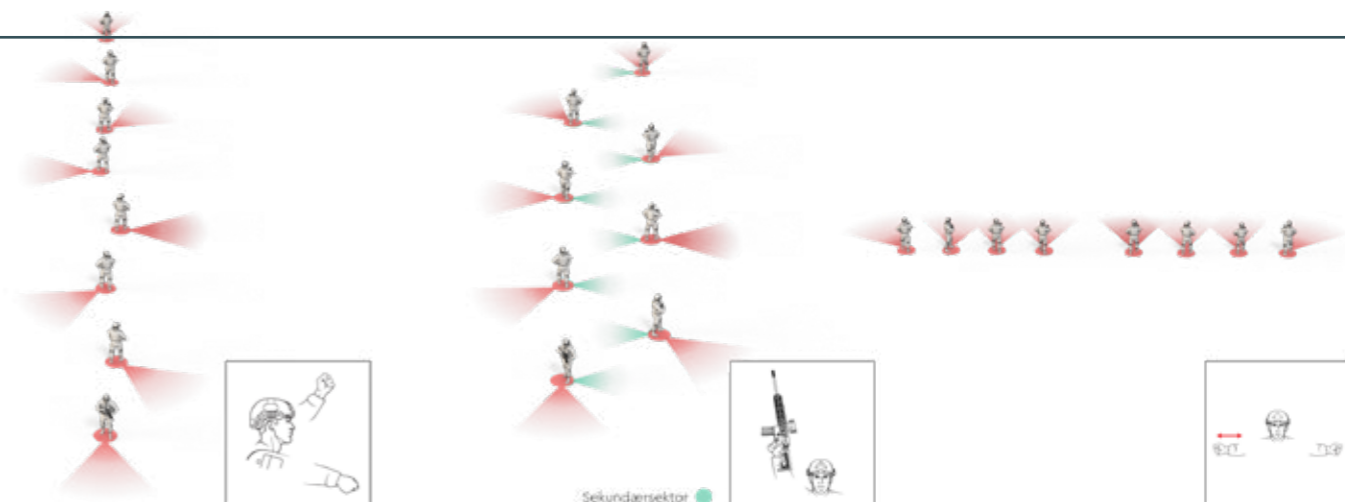
Forsvarets digitale soldatutdanning er laget som en mobiloptimalisert nettside og er ment som en forstudie til leksjoner innenfor grunnleggende militære fag. Undervisningen har teoretiske, praktiske og holdningsbyggende mål. Leksjonene er ment som en forberedelse til leksjonene som holdes av instruktører og lagførere samt som repetisjon. Nettsiden eies og er utviklet av Hærens Våpenskole, og er nå tilgjengelig også for Heimevernet.

Du får gjennom tekst, bilder, illustrasjoner, animasjoner og film lære om blant annet håndtering av våpen, CBRN-utstyr, kamuflasje, sanitet, stridsteknikk, vintertjeneste, verdigrunnlag og alt annet du trenger.

I dette heimevernsbladet får du et lite utvalg av leksjoner fra digital soldatutdanning. Ønsker du å lære mer kan du gå inn på soldatutdanning.no, passord får du hos din nærmeste militære leder.

Scan QR koden for å lære mer

Én rekke

Én rekke gjør at laget kan bevege seg raskt i det beste terrenget grunnet at formasjonen er smal og en kan gå i sporene til soldatene foran seg.

Ulempen med en rekke er at det tar lang tid å utgruppere laget dersom fienden skyter på laget forfra eller bakfra.

Skytterrekke

Skytterrekke brukes ved forflytning hvor det er ønskelig med sikring til side og i front i bebygd område / langs vei. Dette er den eneste formasjonen der soldaten har to sektorer for å kunne bekjempe trusler i vinduer og på tak.

Ulempen er at formasjonen kan bli veldig lang og at den har begrenset ildkraft i front.

Linje

Linjeformasjonen brukes når lagfører er ganske sikker på hvor trusselen er for å få maksimal ildkraft mot fienden.

Ulempen med formasjonen er at den er treg og har nesten ingen beskyttelse i side eller bakfra.

Fremrykningsmetoder

Det er terrenget soldaten beveger seg i og fiendens muligheter for observasjon og skuddfelt, som bestemmer soldatens valg av fremrykningsmåte.

Soldaten må til enhver tid være oppmerksom på terrenget rundt

seg og hvor fienden kan komme til å befinne seg.

Dersom terrenget har høydedrag eller områder der en fiende kan ha god oversikt i terrenget soldaten befinner seg i, er dette områder man ikke ønsker å eksponeres (vise seg) for.

Dersom soldaten ikke har mulighet til å omgå området uten mange muligheter for fienden til å observere, nytter soldaten ulike fremrykningsmåter som gir skjul og dekning i terrenget.

Fremsprang gjør soldaten når landet ikke gir tilstrekkelig skjul og dekning til å holde seg skjult for fienden.

GANGE / SPRINGMARSJ

Der situasjonen og terreng tillater det er oppreist gange / springmarsj foretrukken fremrykningsmåte.

HØY / LAV KRYPING

Skjul og dekning i terrenget avgjør om soldaten bruker høy eller lav krypning. Soldaten peker alltid våpenet i sikker retning mens han kryper. Våpenet kan låses under armen mens sterk hånd holder på pistolgrepet.

ÅLING

Soldaten åler ved å skyve seg frem med føttene samtidig som albue trekker han fremover. Soldaten peker alltid våpenet i sikker retning mens man åler. Våpenet legges over overarmen og holdes i pipen, slik at siktemidlene ikke blir skitnet til og våpenet ikke pekes mot makker.

OBSERVASJONSTEKNIKK

For å finne og bekjempe fiende må soldaten mestre observasjonsteknikk og måloppdagelse. Observasjonsteknikk er måten vi bruker blikket i området soldaten skal overvåke. Teknikkene dreier seg om kunnskap, metode og systematikk. Måloppdagelsesmetoder nyttes for å lokalisere og identifisere objekter, personer, områder og hendelser som ikke er en del av de naturlige omgivelsene.

God observering krever fullt fokus og kan være krevende. Bruk alle sanser og gjerne kikkert med støtte. Oppfatt unaturlige former og lyder i lendet og bruk kart, grunnpunkter eller målkort for hjelp til lokalisering.

Når du finner noe, må du identifisere det. Hva ser du? Er det en trussel? Er det et mål? Hvor mange? Når du har gjort dine vurderinger må du notere det ned eller varsle laget, slik at man kan reagere korrekt på observasjonen, være seg å engasjere en fiende, bare observere videre eller melde alarm.

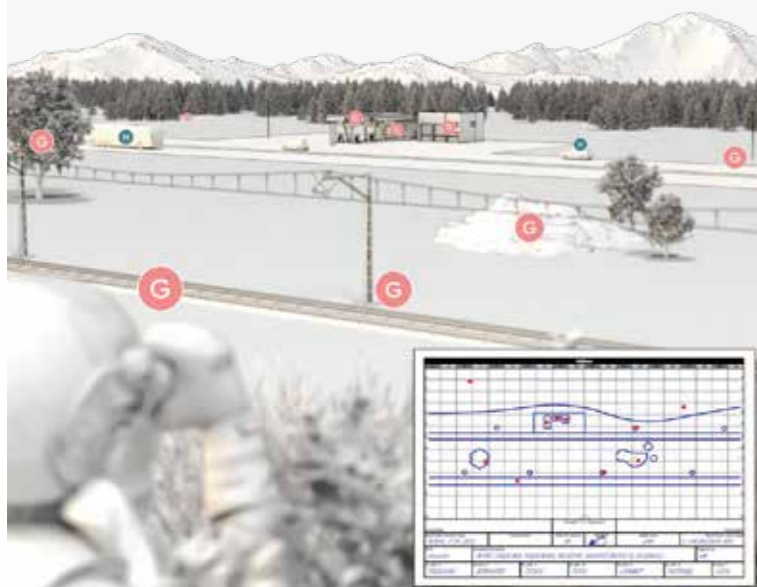
Grunnpunkter og hjelpepunkter

Et grunnpunkt er en lende-gjenstand eller et objekt som skiller seg ut fra omgivelsene og ikke lett lar seg flytte. Soldaten bruker grunnpunkter for å raskt kommunisere hvor man har observasjoner. Soldaten noterer også grunnpunkter på målkort slik at alle i laget vet hvor grunnpunktene er.

Eksempel på grunnpunkter: Stor stein, rødt hus, knekt bjørk, bilvrak.

Et hjelpepunkt er det samme som et grunnpunkt, men det kan flytte på seg. Soldaten bruker hjelpepunkt på samme måte som grunnpunkter, men det noteres ikke hjelpepunkter ettersom de kan flytte på seg.

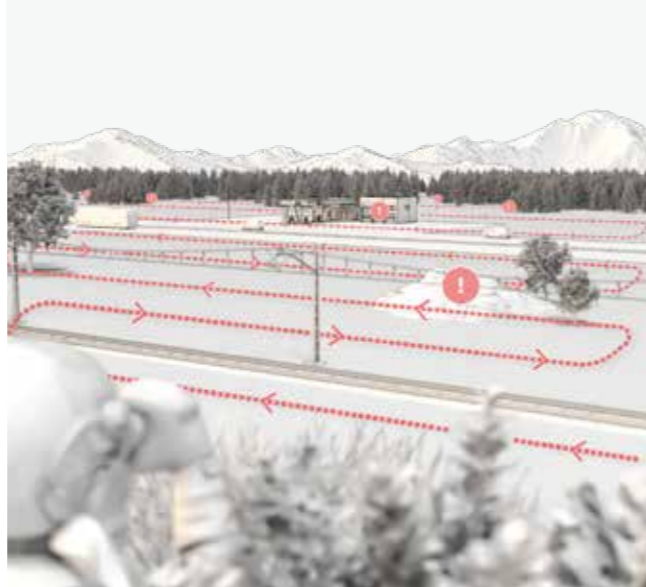
Eksempel på hjelpepunkt: Sola/månen, grønn bil, jogger.

Slangemetoden

Ved å bruke blikket som en slange fra nært til fjernt, og deretter fra side til side i området som skal overvåkes, vil soldaten lettere oppdage ting i lendet som avviker fra normalen, eller som en må ta en nærmere titt på.

Når soldaten har gått gjennom hele området, studeres lendepunktene som skilte seg ut. Eksempel på lendepunkter som må studeres nøyere er steder der fiender kan få skjul eller dekning, eller der det er naturlig for fienden å bevege seg.

AVSTANDSBEDØMMELSE

Minimum og maximumsmetoden

Dersom soldaten ikke har noen hjelpemidler tilgjengelig, brukes såkalt «min/max-metoden». Soldaten vurderer da: Hva kan være den korteste avstanden til målet, og hva kan være den lengste? Min/max-metoden er den enkleste å bruke når soldaten er i en stressende situasjon

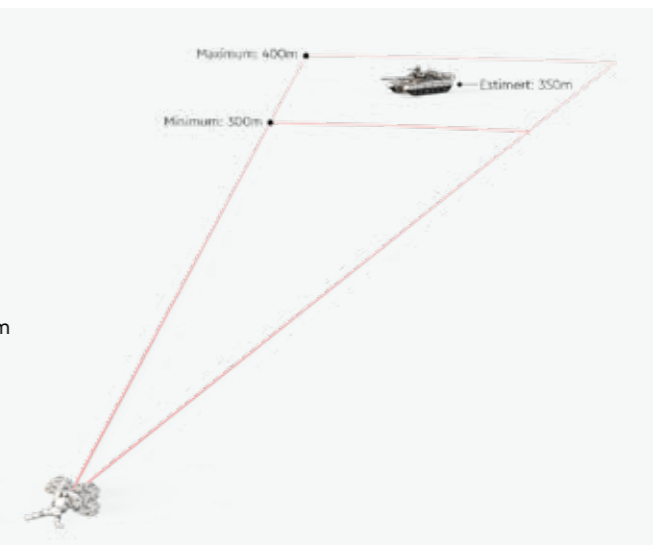
Eksempel:

Er det lenger enn 300 m? «Ja»

Er det kortere enn 400 m? «Ja»

Målet er derfor trolig på ca 350m avstand!

Gjennomsnitt av de to avstandene.
(300+400=700. 700/2=350)

Sammenligningsmetoden (Forberedt)

Dersom soldaten ikke har noen hjelpemidler tilgjengelig, kan en ved bruk av «Sammenligningsmetoden», forsøke og bruke andre kjente avstander for å bedømme avstanden til målet.

Eksempel:

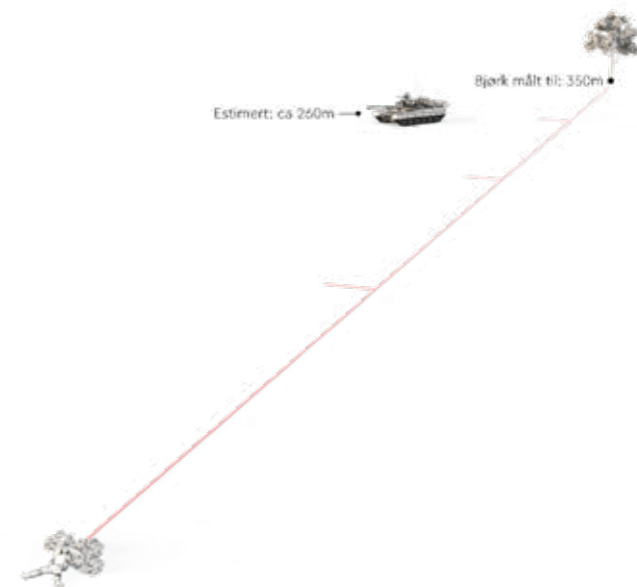
En stridsvogn står mellom meg og ei bjørk jeg har forhåndsmålt avstanden til.

Jeg VET derfor at det er 350m til bjørka.

Stridsvognen er plassert ca 3/4 av den totale avstanden mellom meg og bjørka.

Stridsvognen er derfor trolig på ca 260m avstand.

3/4 av 350m: (350m/4)*3=262,5

Sammenligningsmetoden (Ikke forberedt)

En kan også bruke sammenligningsmetoden når soldaten ikke er i en forberedt stilling, ved å legge sammen flere avstander soldaten kjenner til.

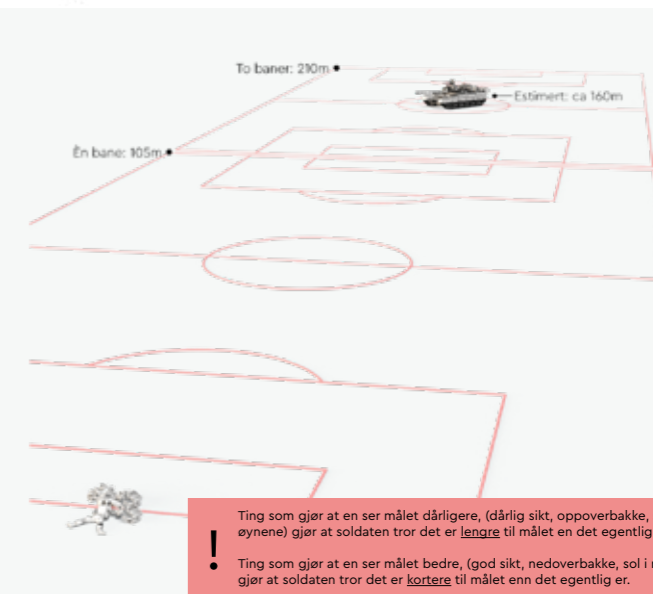
Eksempel:

Jeg mener man får plass til halvannen fotballbane mellom meg og stridsvognen.

En fotballbane er eksempelvis 105 meter lang og 68 meter bred. Ved å bruke disse kjente avstandene til å måle utfra, kan soldaten få en mer presis avstand til målet en hvis man bare gjetter.

Stridsvognen er derfor trolig på ca. 160m avstand.

Halvannen fotballbane:
105x1,5=157,5.

! Ting som gjør at en ser målet dårligere, (dårlig sikt, oppoverbakke, sol i øynene) gjør at soldaten tror det er lengre til målet en det egentlig er.
• Ting som gjør at en ser målet bedre, (god sikt, nedoverbakke, sol i ryggen) gjør at soldaten tror det er kortere til målet enn det egentlig er.

Å KOMMUNISERE

God kommunikasjon er en svært viktig ferdighet for soldaten. Kommunikasjon skaper helhetsforståelse, som gjør at alle kan ta bedre beslutninger og handle raskere.

Enten det er verbalt, skriftlig eller over samband, vil rask og standardisert kommunikasjon gjøre at informasjon om hvor fiender, egne og viktige objekter oppholder seg, kan spres til resten av laget og troppen.

Enten du kommuniserer en observasjon, en stedangivelse eller en målangivelse, må du kommunisere tydelig og presist, mens du bruker så få ord som mulig.

MÅLANGIVELSE

En målangivelse er en rask og standardisert måte å kommunisere hvor fiender oppholder seg. En målangivelse må inneholde tydelig beskrivelse av hva målet er (målbekrivelse) og hvor det befinner seg (stedangivelse).

Målbekrivelse er en lett forståelig beskrivelse av hva soldaten observerer eller skal se etter.

Det finnes standardiserte ord på de vanligste måltypene, som «infanteri», «transport», «panservåpen», «SPV» og «stridsvogn».

En **stedangivelse** er en lett forståelig og presis beskrivelse av et gitt punkt i terrenget.

STRIDSMELDING

Stridsmelding er et standardformat for meldinger sendt i strid og/eller krigstilstand.

Meldingen skal formateres slik:

Punkt	Forklaring	Eksempel
DTG	Dato-Tids-Gruppe: Dagens dato, etterfulgt av klokkeslett. Totalt 6 siffer.	010950 Z.
FRA	Hvem som sender meldingen.	Menig: Nordmann, Kari. LAG2/TR1/KP A.
MOTTAGER	Hvem meldingen er til.	Kaptein: Olsen, Ole. KP A.
HVEM	Hvem du så.	Fiendtlige kjøretøyer og soldater.
HVA	Hva du så.	Fiendtlig aktivitet ved ESSO-stasjonen i BRUMMUNDAL.
HVOR	Hvor hendelsen inntraff.	BRUMMUNDAL, INNLANDET.
NÅR	Tidspunktet hendelsen inntraff.	010825 Z.
HVORLEDES	En kort og konsis beskrivelse av hendelsen.	1 STRIDSVOGN, 2 SPV'er og 8 INFANTERI kom fra SØR mot NORD. Stoppet ved ESSO-stasjonen. INFANTERIET sikret området 360°. STRIDSVOGNEN og SPV'ene sikret mot NORD.

Grunnpunktmetoden

«Infanteri, grunnpunkt furu, høyre 100 meter»

Grunnpunktmetoden har som utgangspunkt at soldaten allerede har tatt ut grunnpunkt eller hjelpepunkt. Hvis ikke målet er på selve grunnpunktet kombinerer soldaten grunnpunktmetoden med sammenligningsmetoden i avstandsbedømmelse.

Retningsmetoden

«Infanteri, halvt høyre, 250 meter»

Retningsmetoden bygger målangivelsene på bruk av 1 av 5 retninger; venstre, halvt venstre, rett frem, halvt høyre, høyre. I denne metoden betyr høyre og venstre 90 grader retningsending og halvt venstre og høyre betyr 45 grader retningsending.

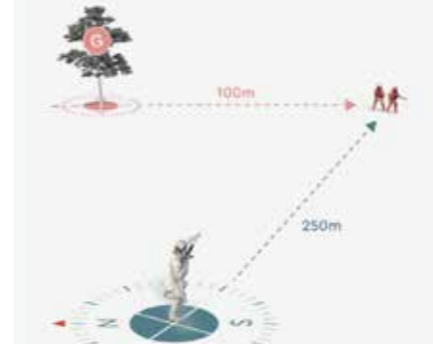

Klokkemetoden

«Infanteri, høyre klokken 2, 250 meter»

«Infanteri, grunnpunkt furu, høyre klokken 3, 100 meter»

Soldaten tar utgangspunkt i en urskive, der klokken 12 tilsvarer rett frem. En kan si klokkemetoden er mer nøyaktig versjon av retningsmetoden. Metoden kan brukes i kombinasjon med grunnpunktmetoden. Da tar soldaten utgangspunkt i retning fra grunnpunktet.

Kompassmetoden

«Infanteri, 250 meter, sørøst!»
«Infanteri, grunnpunkt furu, sør, 100 meter»

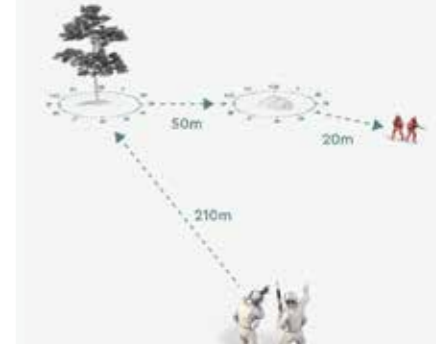
Kompassmetoden brukes i stedet for retnings- og klokkemetoden. Det er en bedre metode å bruke dersom den soldaten du snakker til ikke ser i samme retning som deg, eller du snakker over samband. Metoden kan brukes i kombinasjon med grunnpunktmetoden, da tar soldaten utgangspunkt i retning fra grunnpunktet.

Nedslagsmetoden

«Infanteri, halvt høyre, 250 m. Retningskudd kommer»

Nedslagsmetoden baserer seg på at man skyter retningskudd og bruker dette til målangivelse.

Crosstalk

«Halvt venstre, 210m markant furu»
«Sett»
«Klokken 3, 50 meter, spiss stein»
«Sett»
«Klokken 4, 20 meter, infanteri!»
«Mottatt»

Crosstalk krever to-veis kommunikasjon. Det etableres et felles utgangspunkt og snakker seg inn på målet ved hjelp av de overnevnte metodene. Begynn med store lendegejstander og vent på kvittering underveis.

SKYTESTILLINGER

Soldater skal beherske å skyte liggende, liggende med støtte, knestående og stående skytestilling. Ut ifra disse skytestillingene må du tilpasse din stilling etter lendet og forholdene. I stillingene skal du ikke vise mer av kroppen enn nødvendig for å kunne skyte på en tilfredsstillende måte.

Liggende uten støtte

Liggende uten støtte er den grunnleggende skytestillingen. Å beherske den legger grunnlaget for de fleste andre skytestillinger.

Viktige momenter med stillingen er:

1

God støtte langt frem under våpenet. Legg merke til albuen på fremre hånd som plasseres tett inn mot magasinet.

2

Skuldrene er rett i forhold til ryggraden, og kroppen vinkles slik at man kan slappe av i fremre arm.

3

En tilnærmet rett linje gjennom fremre hånd, fremre albue og foten på samme side av kroppen. Kroppen vinkles i forhold til skyteretningen.

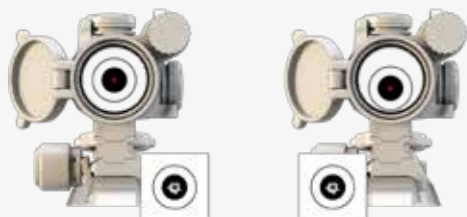
4

Benet på «sterk» side (høyre beinet i bildet under) kan bøyes i hofte og kne, slik at buken løftes. Dette kan redusere bevegelsen som pusting og puls påfører siktebildet.

Korrekt sikteteknikk

Ved bruk av optisk sikte plasserer du siktepunktet direkte på målet. Du bør skyte med begge øynene åpne, da dette gjør at siktet kan plasseres raskt. Du kan lettere følge bevegelige mål og du oppfatter mer hva som er rundt både deg selv og målet, samt at du blir mindre sliten i øynene.

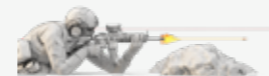

Husk bæring!

Når du ser på målet gjennom siktene, må du huske at siktet sitter høyere enn løpet på våpenet. Du risikerer derfor at løpet på våpenet er hindret, selv om det ikke fremstår slik gjennom siktene.

Du må derfor påse at løpet på våpenet ikke er hindret når du skyter. Dette kalles «bæring».

6 STØDIGE GREPSFAKTORER

Uansett hvilken stilling du skyter i er det 6 faktorer som er avgjørende for å holde geværet i ro. Selv om skytestillingen du benytter vil variere alt etter lende, og om du skyter med eller uten støtte for geværet.

Obs: Med bakre arm og hånd i beskrivelsen under, menes den foretrukne armen og hånden; Altså om du er høyre- eller venstrehendt.

1

Fremre arm og hånd

Hånden skal gripe om forskjeftet på et naturlig sted i forhold til armens lengde. Forskjeftet skal gripes av hele hånden, slik at håndleddet kommer midt under forskjeftet. Albuen plasseres så nærme våpenet som det er mulig, men uten at du må spenne musklene.

2

Kolbens plassering i skulder

Kolben skal plasseres høyt i skuldergropen, som dannes når sterk arms skulder føres frem, og mot skuldermuskelen mellom skulderleddet og kravebeinet. Kolben skal ligge godt inntil skulderen.

3

Bakre arm og hånd

Hånden skal fatte med et fast tak høyt oppe om pistolgrepet. Hånden skal holde kolben mot skulderen. Normalt skal armen være avslappet og forholdsvis nær våpenet.

4

Hodets plassering på kolben

Hodet skal holdes mest mulig rett opp. Kinnet/kjevebeinet skal presses lett mot venstre side av kolben og hodets vekt skal hvile oppe på kolberyggen.

5

Avslapning

Skal du kunne skyte godt fra stillinger uten støtte, må du bevisst slappe av i musklene.

6

Pusting

Du må holde pusten de få sekundene som trengs, for å sikte og ta avtrekk. Du bør unngå å skyte på tomme-, eller fulle lunger. Det mest vanlige er å slippe pusten halvveis ut, holde pusten, finsikte og trekke av.

NÅR FÅR JEG NY UNIFORM?

Knapt noe tema opptar HV-soldaten mer enn bekledning og utstyr. Spørsmålene er mange, og vi skal forsøke å besvare noen av dem.

TEKST: Stein Cato Nybakken FOTO: Samuel Andersen

Men la det være sagt med en gang – heller ikke Forsvarets egne logistikere kan svare skråsikkert på alle spørsmål som gjelder bekledning og utstyr. Manglende rammeavtaler, leveringsutfordringer fra fabrikkene og økte priser gjør at innkjøp og utlevering ikke går så raskt som opprinnelig planlagt.

André Karseth jobber med personlig bekledning og utrustning (PBU) i Heimevernsstabens logistikkseksjon. Han forsikrer at Heimevernet er klar over de utfordringene mange opplever og at det jobbes med å løse dem. Her svarer han på de meste stilte spørsmålene.

Hva opplever du er de største utfordringene akkurat nå?

– At vi akkurat nå befinner oss i en situasjon der forsinkelser, rammeavtaler som går ut fortere enn de fornyes og at priser på råvarer har økt med 30 prosent etter Covid-19. Mange land etterfyller lagrene sine nå som følge av donasjoner til Ukraina, og det skaper forsinkelser.

Flere HV-soldater bruker fremdeles feltuniformen fra 1975 (M-75). Hva er planen for denne?

– M-75 skal avvikles - det er bestemt. Fra 2024 skal alle som nytilføres til Heimevernet kles opp i gore-tex uniformen. Vi fyller

også opp kontainerne våre med disse, men på grunn av tilgangen på uniformer vil vi styre hvilke distrikter som får prioritet. Forsvarets logistikkorganisasjon (FLO) har sagt de skal klare å levere gore-tex fremover, men denne uniformen er betraktelig dyrere enn M-75, så det vil ikke være fritt frem å bytte selv om den ligger i kontainer. Målet er at vi skal klare å få til en rullering, slik at vi trinnsvis skifter de ut.

Hvorfor er det HV som har det eldste utstyret?

– Det raske svaret på det er jo at Forsvaret skal spare penger, og da må vi bruke opp

det utstyret vi har i stedet for at det blir kassert eller destruert. Etter hvert som ting slites og brukes opp vil vi bytte. Vi skal ha gore-tex, ny hjelm, vest, ny stridssekk og bag, men vi har en stor struktur og det vil ta noe tid. Akkurat nå er det hverken nok utstyr eller penger til å rullere alle.

Hva skyldes at HV-soldater som har bestilt PBU via posten ikke får komplett utstyr?

– Her har vi bedt om en opprydding i datagrunnlaget, fordi mye av feilen skyldes tap og skade fra førstegangstjenesten. Soldatene blir overført til oss fra Hæren, Sjøforsvaret og Luftforsvaret med lister det ikke er ryddet i. Hvis du står med et plagg i systemet det ikke er registrert taps- og skademelding for, vil du heller ikke få den utlevert.

Dette skal vi ta tak i neste år. De soldatene som har mangler, møter som vanlig til årlig trening og sier ifra om det der. Da vil dette bli registrert og utstyret blir utlevert senere.

Hvordan jobber HV-staben og distriktene med å løse utfordringene?

– Vi får nå bedre tekniske løsninger som vil gjøre det lettere for oss å få oversikt over alle mangler slik at vi får komplettert disse. Det gjelder også distriktene. Jeg jobber opp mot FLO og foretar en fordeling av utstyr mellom HV-distriktene. Vi har en føring om at de nordligste distriktene skal prioriteres. Jeg skjønner godt at soldatene våre er opptatt av dette. Uniform betyr noe – det er det som gjør dem militære og skaper stolthet.

KURS I HEIMEVERNET

Har du vurdert å bygge på tjenesten din gjennom kurs i Heimevernet?

TEKST: Ingvild Ekrol FOTO: Helene Sofie Thorkildsen

Heimevernet trenger flere lagførere, troppssjefer og sersjanter.

HVORFOR TA KURS?

Som heimevernssoldat har du plikt til å møte til trening hvert år, men det er også din rett. Kurs i Heimevernet er et tilbud til den enkelte soldat, som bygger på den kompetansen du allerede har.

Målet med kursene er å gi dypere kunnskap om basisferdigheter og samtidig utvikle evnen til samarbeid, lagspill, gruppedynamikk og situasjonsforståelse. Dette, sammen med sivil kompetanse, danner et unikt grunnlag for ledelse av soldater i Heimevernet. Elevene vil etter endt kurs ha en bredere plattform å stå på når det kommer til kommunikasjon og samarbeid.

Heimevernets kurs holder svært høy kvalitet, er gratis og gir deg lederkompetanse du kan dra nytte av også utenfor Forsvaret.

Det er mulig å få kursgodtgjørelse.

Kan jeg melde meg på?

Alle heimevernssoldater kan søke om å få kurs. Hvem som får delta avgjøres av din nærmeste militære sjef. Motivasjon er en viktig faktor både for opplevelsen og utbyttet.

Hvordan søker jeg?

Ta kontakt med din nærmeste sjef, område- eller innsatsstyrkesjef. Fortell om hvilke kurs du ønsker å ta og hvorfor.

Lederen din tar dette videre i befalsplanleggingen som gjennomføres ved avdelingen hvert år. Områdets og innsatsstyrkens plan presenteres for distriktet, og du får vite om du blir meldt på kurset.

Med mindre du har befalsutdanning fra forsvarsstrukturen begynner alle på samme nivå. Du starter med grunnleggende lagførerkurs, som går over to uker.

GRUNNLEGGENDE LAGFØRERKURS

Kurset fokuserer på organisasjon, struktur,

våpenlære, pedagogikk og lederskap på lavt nivå. Dette kvalifiserer normalt til en stilling som nestlagfører.

Neste trinn er videregående lagførerkurs, som også går over to uker. Her spesialisere du deg gjerne innenfor en kategori som for eksempel gevær, jeger, sanitet eller samband.

Etter videregående lagførerkurs er neste trinn troppssjefs- eller troppssersjantkurs.

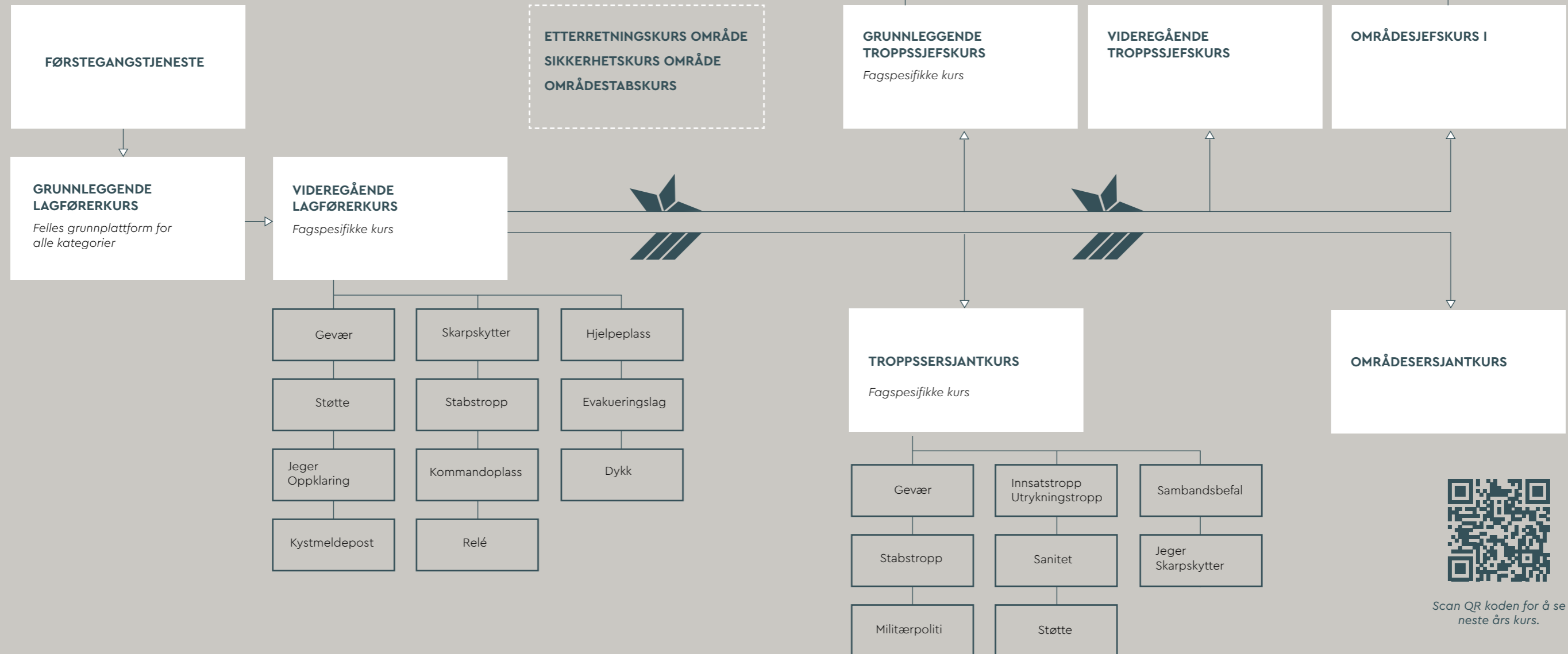
Se mer i kursstigen på neste side.

Scan QR koden for å se neste års kurs.

KURSSTIGEN I HEIMEVERNET

GRIMBERGEN
Nils Ellefsen senior under feltvask ved Grimbergen, der de norske Spitfire-flyene var stasjonert en periode i 1945. Disse guttene bodde nesten ett år i telt!

UNGDOMMER FRA SUNNMØRE

Bildet er tatt i England i 1942. Alle tre rømte med båt fra Sunnmøre. Nils Ellefsen senior til høyre, hans beste-kompis Franz Løvmo i midten. Begge tjenestegjorde i 331 og 332 skvadron som mekanikere og var bestekom-piser så lenge de levde. Den unge mannen til venstre, Arthur Osnes, kom fra Ulsteinvik. Han tjenestegjorde som skytter på Halifax - 4 motors bombefly i Royal Airforce (RAF) og ble skutt ned over Tyskland i bombeangrep over Hannover i 1943.

MARKØR-HUS

Under øvelse Hovedstad lånte Nils Ellefsen bort huset sitt til politiet og Heimevernet slik at de fikk øvd realistisk.

FORSVARSVILJE I BLODET

Under øvelse Hovedstad i år var det helt naturlig for Nils Ellefsen (59), områdesjef i Bærum HV-område, å stille sitt eget hus til disposisjon for både politiet og Heimevernet.

TEKST: Kristian Kapelrud FOTO: Kristian Kapelrud, Marius Kaniewski og privat

Ellefsen har store deler av livet vært opptatt av Forsvaret. – Min interesse begynte med faren min som i 1941 rømte til England og ble med i flyvåpenet. Der endte han som flymekaniker i 332-skvadronen og var blant annet mekaniker på flyet til Wilhelm Mohr.

Til tross for den store interessen, valgte Nils en sivil hverdag.

– Derfor har Heimevernet vært en fin og veldig viktig ting for meg. Det har gjort at jeg kan være en del av Forsvaret; hver dag legger han til.

HISTORIERIKT SLEKTSTRE

Etter hvert som Ellefsen ble eldre, økte interessen for Forsvaret og hans egen slekts deltakelse, men alt var ikke like enkelt å finne ut av.

– Det var ingen hjemme som pratet om krigen, men det kom jo

frem litt etter hvert. En spennende oppdagelse var at jeg hadde en onkel på mors side i Kompani Linge som falt under operasjon Carhampton. Så fant jeg ut at morfaren min satt som fange på Grini.

Det var ikke mange gjenlevende å spørre om familiens historie. Ellefsen måtte ty til kreativitet for å finne ut mer.

– Mye av faren min sin historie står i Cato Guhnfeldt sine bøker «Spitfire saga». Jeg fikk også mye hjelp på hjemmefrontmuseet, beskriver han.

På farens side av familien var det også mennesker som bidro under 2. verdenskrig.

– Der hadde jeg en onkel. Han var i handelsflåten, og farmor gjemte flyktninger som var på vei til England.

Familiens krigshistorie ble en motivasjon for Ellefsen.

– Jeg ble nysgjerrig og skjønnte etter hvert hva motstandskamp betyr. Det er mye mer enn bare hær-, sjø- og luftstyrker. Motstandsviljen begynner med folket. Hver og en; uansett jobb og om de går i uniform eller ikke. Det ser vi jo også i Ukraina nå.

VELKOMMEN INN

Da Ellefsen ble spurt om han kunne bidra med noe under øvelse Hovedstad, følte det som den mest naturlige ting i verden å stille sitt eget hus til disposisjon.

– «Hvorfor ikke gjøre det her?», tenkte jeg. Det gir meg læring som jeg kan ta med tilbake til HV-området mitt når jeg får sett en aksjon på nært hold. Ikke bare det som går knirkefritt, men også det som kan forbedres. Særlig under kombinerte operasjoner der politiet og Heimevernet samarbeider

må det i en gitt situasjon være avklart hvem som har sjefsrollen.

Dermed skulle to markører oppholde seg i stua til Ellefsen. Soldater fra innsatsstyrke Gunnerside i HV-03 og Derby i HV-02 omringet huset da politiet gikk inn for å pågripe de to som oppholdt seg inne. Mens politiet anholdt de to mistenkte, kom innsatsstyrkesoldater inn for å bidra med søk.

Ifølge Ellefsen er den største ulempen med å trene i sivile strøk at soldatene blir mer forsiktige enn i et øvingsfelt. Han understreker likevel at begge deler er viktig.

– Heldigvis var naboene positive da jeg informerte dem om øvelsen. Dagen har definitivt vært en suksess, avslutter han.

NABOER I GRØNT

Én dag hvert år tar norske heimevernssoldater på seg uniformen og går på jobb akkurat som vanlig. Våre svenske og danske naboer gjør det samme.

TEKST: Ingvild Ekrol FOTO: Helene Thorkildsen, Anders Lindberg (Laplandsjägarbataljonen), Det Danske Forsvaret

I Norge arrangeres Uniform på jobben-dagen (UPJD) 6. desember. I Sverige holdes dagen i april og i Danmark ble dagen arrangert for første gang i september 2023.

Heimevernssoldater er bakere, regnskapsførere, lærere og bønder. Men de er også soldater. Det ser kanskje ikke slik ut når de har på seg skjorte, legefrakk eller kokkelue, men de er soldater hver eneste dag. På Uniform på jobben-dagen, når heimevernssoldatene tar på seg uniformen, får samfunnet virkelig se at Heimevernet er overalt – alltid.

HOS «SØTA BROR»

I april hvert år kler svenske heimevernssoldater seg i grønt, for å synliggjøre og vekke interesse for Hemvärnet.

– Det føles bra å være her, kunne bidra og beskytte våre hjem, sier Joakim Larsson som jobber i LKAB i Kiruna og er soldat i Laplandsjägarbataljonen.

Bataljonssjef for Laplandsjägarbataljonen, Ulf Sköld, er godt fornøyd med at så mange av hans soldater viser sitt engasjement ved å ta på seg uniformen 19. april.

– Mitt inntrykk er at det hovedsakelig er positive reaksjoner og det blir gode diskusjoner. Det gjør også at flere får øynene opp for hvor viktig Hemvärnet er, påpeker Ulf.

– Det er en mulighet til å vise betydningen av det å engasjere seg. Du kan både inspirere flere til å søke seg til Hemvärnet og få flere til å forstå verdien av at vi sammen forsvarer samfunnets verdier, oppfordrer Ulf.

DANSK PREMIERE

I Danmark ble UPJD avholdt for aller første gang nå i 2023.

– Det glæder meg at vi i Danmark nu gjennomfører Uniform på jobbet-dag, hvor de frivillige og reservisterne fra Forsvaret, Hjemmeværnet, Beredskabsstyrelsen og Kystredningstjenesten har mulighed for på deres arbejdsplads eller studie at vise, hvad de gør for det danske forsvar og beredskab, sa H.K.H. Prins Joachim i en pressemelding sendt ut på danskernes Uniform på jobbet-dag.

Uniform på jobben-dagen fikk et godt innledende fotfeste i Danmark. De planlegger en ny gjennomføring i 2024, og de håper at dette kan bli en tradisjon på lik linje som i Norge og Sverige.

6. DESEMBER

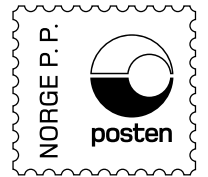
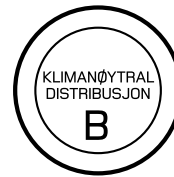
Blant heimevernssoldatene som tok på seg uniformen i Norge 6. desember i år var Jarl Roe fra Færder HV-område. Han er kategori-direktør hos Komplett og så er han HV-soldat.

– Jeg synes det er en kul greie. Det er viktig for folk å se at det finnes folk i grønt rundt omkring. Vi bidrar til å normalisere at Heimevernet har soldater i alle yrkesgrupper, påpeker Jarl som har deltatt på Uniform på jobben-dagen flere år på rad.

OVERALT – ALLTID

Det er ikke langt over grensa til naboene i Sverige og Danmark. Landene deler både historie og kultur, og de har et tett samarbeid på tvers av grensene. Heimevernssoldatene i Norge, Sverige og Danmark er på vakt for sine respektive nasjoner. De gir av sin egen tid for å beskytte og støtte samfunnet rundt seg. Med eller uten uniform, de er overalt – alltid, noe Uniform på jobben-dagen tydeliggjør.

Returadresse:
 HEIMEVERNSSTABEN
 POSTBOKS 393 TERNINGMOEN
 2403 ELVERUM

Brev til din arbeidsgiver fra sjef Heimevernet

Scan for å laste ned
 brevet eller gå inn
 på forsvaret.no/hv

TIL ARBEIDSGIVER

Her du en ansatt som er innkalt til HV-tjeneste? Da er det
 du leser dette.

Som sjef for Heimevernet ønsker jeg å takke alle dere som legger til rette
 en ansatt kan til gjennomføre sine krevende oppgaver i Heimevernet. Her
 er en viktig del av det norske forsvaret. Med en struktur på 40 500 soldater
 er et landets største militære beredskapsorganisasjon som kan reagere raskt
 på.

Jeg erkjenner at det for enkelte bedrifter kan være krevende når en eller flere
 på innkalt til årlig trening eller operasjon. Samtidig er det viktig for meg å
 oppnå og opprettholde som følger av verneplikten. Verneplikten er nettopp det

Vår hovedoppgave er å beskytte befolkningen, vernemiljøet og infrastruktur
 militært angrep på Norge i dagens sikkerhetspolitiske situasjon er det viktigste
 hovedoppgaven. Når soldater kalles inn, er det først og fremst det militære
 behovet som er viktig, men dette betyr også i stand til å løse oppdrag i beredskap.

Om Heimevernet skal brukes, er det av forsvarets operasjon hovedkvarteret
 med sivile myndigheter. HV er samfunnsansvaret bevisst og er i tett dialog med
 ledelse og lokale myndigheter.

Når våre soldater er på årlig trening, i operasjoner eller på kurs utvikler de ferdigheter
 og vil være relevante for din bedrift. Teamarbeid, ledelse, problemløsning og
 andre sider av Heimevernet utvikles som styrkes gjennom tjeneste i Heimevernet
 gjennom sin sivil yrkesutøvelse.

Derfor håper jeg du ser med vellykke på din ansattes tjeneste i Heimevernet
 der innsetningen de legger ned for å skape trygghet og beredskap for oss alle.

Overalt - alltid

Siville Kommandant
 Gjennomsnitt, sjef Heimevernet